

Föräldraledigheten – inte lika tillgänglig för alla

Hur skiljer sig föräldraledighetsmönster bland föräldrar med olika ursprung, inkomst och utbildningsnivå?

Kontakt

TCO Åsa Forsell
asa.forsell@tco.se

Förord

Föräldraförsäkringen är en av de viktigaste reformerna för jämställdhet i Sverige och har gett föräldrar möjlighet att kombinera arbete och föräldraskap. Det finns fortfarande stora skillnader mellan kvinnor och män avseende hur länge de är föräldralediga och mer behöver göras för att föräldraförsäkringen ska fungera som en motor för ökad jämställdhet även framöver. Den här rapporten pekar på ett annat problem - att föräldraledigheten inte är lika tillgänglig för alla grupper av föräldrar.

Rapporten består av två delar. Den ena delen och grunden för rapporten utgörs av en forskningsrapport som är skriven av Ann-Zofie Duvander, Eleonora Mussino och Konstantin Kazenin på uppdrag av TCO. Alla tre är forskare vid sociologiska institutionen vid Stockholms universitet. Forskarna identifierar sex olika föräldraledighetsmönster och analyserar hur föräldrar med olika ursprung, utbildning och inkomst använder föräldraförsäkringen. Den andra, och inledande, delen av rapporten är TCO:s sammanfattande beskrivning och diskussion av forskningsresultaten, skriven av Åsa Forsell som är utredare på TCO. I den delen presenteras även TCO:s bedömningar och förslag till politiken.

Rapporten visar bland annat att varannan svenskfödd familj har möjlighet att vara hemma länge med sina barn genom att sprida ut föräldrapenningdagarna med obetald ledighet, medan nästan varannan av föräldraren där båda är utlandsfödda i stället är hänvisade till kort och lågt betald ledighet. Skillnaderna i ledighetsmönster handlar inte bara om val - utan om villkor på arbetsmarknaden, inkomster och möjlighet att kvalificera sig för ersättning och även om normer kring kön och föräldraskap.

Resultaten pekar på ett tydligt mönster: föräldraförsäkringen fungerar bäst för dem som redan står starkt på arbetsmarknaden och har en god inkomst. För att systemet ska bidra till både jämställdhet och jämlikhet krävs därför reformer som gör föräldraledigheten mer tillgänglig för alla föräldrar. I rapporten lägger TCO fram förslag i den riktningen.

A handwritten signature in black ink that reads "Therese Svanström".

Therese Svanström
Ordförande TCO

Innehållsförteckning

FÖRORD	3
TCO:S PERSPEKTIV PÅ FORSKNINGSRAPPORTEN	6
TCO:s sammanfattande beskrivning och diskussion av forskningsresultaten	6
Ojämsställda ledighetsmönster dominerar och riktigt långa ledigheter tas av mindre än hälften	6
Föräldraledighetsmönster speglar ojämlika livsvillkor och normer om kön och föräldraskap ..	8
Valfriheten och flexibiliteten ser olika ut för olika grupper	8
Arbetsmarknadsanknytning avgör möjligheterna	8
Ekonomiska resurser formar föräldrars valmöjligheter	10
Normer påverkar hur ledigheten fördelas	10
Kunskap och systemförståelse spelar roll	11
Föräldraledigheten inte är lika tillgänglig för alla – åtgärder behövs	11
TCO:s bedömningar och förslag	12
Ge mer stöd till utrikes födda kvinnor att komma in på arbetsmarknaden	12
Ändra regelverket så att fler omfattas av etableringsprogrammet	14
Grundskyddet och kvalifikationsvillkoren för inkomstrelaterad ersättning	15
Byt ut lägstanivådagarna till livspusseldagar med föräldrapenning	16
Inför ett digitalt verktyg för föräldrar på flera språk	18
FORSKNINGSRAPPORT OM HUR FÖRÄLDRAPAR MED OLIKA URSPRUNG ANVÄNDER FÖRÄLDRAFÖRSÄKRINGEN	20
Inledning	20
Bakgrund	22
Regelverk som styr föräldraledigheten	22
Mål och syfte med föräldraförsäkringen	23
Regler som särskilt påverkar invandrade föräldrar	24
Familjebildning och barnafödande	25
Arbetsmarknadsdeltagande utrikesfödda	25
Hur används föräldraledigheten?	25
Vad vi vet sedan tidigare om invandrares föräldraledighet	26
Metod och data	26
Analys av detaljerade data från Försäkringskassan.....	26
...över 37 099 föräldrapar som fick sitt första barn 2015	26
Sex olika föräldraledighetsmönster har identifierats	27
Resultat	30
Svenskfödda tar längre föräldraledighet än utlandsfödda	30
Kort och lågt betald ledighet vanligt vid ursprung i land utanför EU	31
Möjlighet till förvärvsarbete påverkar föräldraledigheten	33
Vad betyder resultaten och vilka slutsatser kan dras?	36
REFERENSER	39
APPENDIX: FÖRÄLDRALEDIGHETSMÖNSTER I RELATION TILL PAPPANS MÖJLIGHETER TILL FÖRVÄRVSARBETE	41

TCO:s perspektiv på forskningsrapporten

TCO:s sammanfattande beskrivning och diskussion av forskningsresultaten

Nedan följer TCO:s sammanfattande diskussion av forskningsresultaten. Efter det beskriver vi TCO:s bedömningar och förslag till politiken som har koppling till de frågeställningar och problem som forskningsresultaten pekar på.

Ojämsställda ledighetsmönster dominerar och riktigt långa ledigheter tas av mindre än hälften

Forskningsrapporten visar om och hur föräldraledighetsmönster skiljer sig mellan olika grupper av föräldrar. Genom analys av data från Försäkringskassan som omfattar drygt 37 000 föräldrapar som fick sitt första barn 2015 har forskarna genomfört en kategorisering av föräldrarnas användning av föräldrapenning och obetald ledighet under barnets första två år. I statistiken ingår detaljerad information om uttag av föräldrapenning, ersättningsnivå och koppling mellan föräldrarnas uttag. Föräldrapar med gemensam vårdnad och utan flerbarnsfödslar ingår för att få jämförbara grupper.

Sex olika föräldraledighetsmönster har identifierats:

1. Det vanligaste mönstret är **delad lång ledighet (29 procent)**, där båda föräldrarna är hemma under längre perioder och ofta använder obetalda dagar för att förlänga ledigheten. Detta kan ses som ett uttryck för att familjen har både ekonomiska resurser och kunskap om hur försäkringen kan användas flexibelt. Delad ledighet betyder inte att alla föräldrapar i gruppen delar lika, utan att ledigheten delas i relativt stor omfattning.
2. Nästan lika vanligt är **delad kort ledighet (22 procent)**, där föräldrarna delar på ledigheten men under en kortare tid. Här begränsas tiden hemma och få obetalda dagar tas ut, vilket kan hänga samman med ekonomiska eller arbetsrelaterade förutsättningar. Även här betyder ”delad” att ledigheten delas i relativt stor omfattning, inte att den delas helt lika.

I övriga ledighetsmönster är det i huvudsak mamman som tar den största delen av ledigheten, utom i det ovanligaste mönstret där pappan tar största delen.

3. **Mamman tar kort lågt betald ledighet (16 procent)**, vilket innebär en relativt kort ledighet med ersättning på grundnivå. Detta mönster speglar tydligt en svag arbetsmarknadsanknytning och begränsade ekonomiska möjligheter genom att mamman inte haft inkomst på sådan nivå att hon kvalificerat för inkomstrelaterad ersättning.
4. **Mamman tar lång ledighet (14 procent)** är ett mönster där familjen har möjlighet till en längre ledighet genom att förlänga ledigheten med obetalda dagar, men där uttaget är ojämnt fördelat och i huvudsak faller på mamman.

5. Vidare finns **mamma tar kort välbetald ledighet (12 procent)**, där mamman tar huvudansvaret under en kortare period med inkomstrelaterad ersättning, utan att sprida ut dagarna med obetald ledighet.
6. Slutligen finns en mindre grupp, **pappan tar mest (6 procent)**, där pappan står för huvuddelen av ledigheten.

Av matristabellen kan man utläsa att 43 procent av föräldraren tar lång ledighet genom att sprida ut föräldrapenningdagarna med obetalda dagar, medan 56 procent tar kortare ledighet utan eller med begränsat antal obetalda dagar. Det framgår också av matristabellen att hälften (51 procent) av föräldraren delar på ledigheten i relativt stor omfattning även om de inte delar helt lika, medan andra hälften har en mycket ojämsställd fördelning. I de flesta fall är det mamman som tar huvuddelen av föräldraledigheten (42 procent) och väldigt sällan pappan (6 procent).

TABELL 1. Föräldraledighetsmönster och andel föräldrapar i respektive mönster		
	Lång ledighet – både betald och obetald ledighet (43 %)	Kort ledighet – mest eller enbart betald ledighet (56 %)
Ledigheten delas i relativt stor omfattning (51 %)	Delad lång ledighet – 29 %	Delad kort ledighet – 22 %
Mamman tar huvuddelen (42 %)	Mamman tar lång ledighet – 14 %	Mamman tar kort lågt betald – 16 % Mamman tar kort välbetald – 12 %
Pappan tar huvuddelen (6 %)	–	Pappan tar mest – 6 %

Forskarna har sedan tittat på hur vanliga varje föräldraledighetsmönster är beroende på om föräldraparet består av 1) två svenskfödda föräldrar 2) en svenskfödd och en utlandsfödd förälder 3) två utlandsfödda föräldrar. De har också tittat på hur föräldraledighetsmönstren samvarierar med utbildningsnivå och inkomst. De fick bland annat fram följande resultat:

- **Svenskfödda tar oftare längre ledighet än utlandsfödda.**
- **Bland föräldrapar där båda föräldrarna är utlandsfödda** är det vanligaste mönstret en **kort lågt betald ledighet där mamman tar mest**. Det är särskilt bland par där mamman invandrat från utanför EU som en kort och lågt betald ledighet där mamman tar mest är vanlig.
- Det är **vanligare med en kort ledighet för par där mamman har lägre utbildningsnivå**, oavsett föräldrarnas ursprung. I par där båda är utlandsfödda är en kort, lågt betald ledighet det vanligaste mönstret även då mamman har högre utbildning.
- Det är **vanligare med en lång delad ledighet när föräldraparets inkomst är hög**, oavsett föräldrarnas ursprung.

Föräldraledighetsmönster speglar ojämlika livsvillkor och normer om kön och föräldraskap

Resultaten i forskningsrapporten visar att föräldraledighetens längd, fördelning och ersättningsnivå varierar systematiskt mellan olika grupper av föräldrar. Mönstren speglar skillnader i arbetsmarknadsanknytning, ekonomiska resurser och utbildningsnivå. Samtidigt framgår också att normer kring kön och föräldraskap spelar en viktig roll för hur föräldraledigheten används.

Valfriheten och flexibiliteten ser olika ut för olika grupper

Föräldraförsäkringen beskrivs ofta som ett system med stor flexibilitet och valfrihet. Resultaten i rapporten visar dock att denna valfrihet i praktiken ser olika ut för olika grupper. Föräldrar med god ekonomi och stark arbetsmarknadsanknytning har större möjlighet att välja hur de vill fördela sin ledighet. De kan vara hemma längre och anpassa ledigheten efter familjens behov. Andra grupper har betydligt mer begränsade möjligheter. För dem handlar föräldraledigheten i högre grad om att anpassa sig till ekonomiska villkor och regelverkets begränsningar. Valfriheten och flexibiliteten blir därmed i praktiken villkorad.

Arbetsmarknadsanknytning avgör möjligheterna

[Svenskfödda har oftare möjlighet att ta lång ledighet – hälften gör det att jämföra med 13 procent bland föräldrapar där båda är utlandsfödda](#)

En central iakttagelse är att föräldrar med en stark anknytning till arbetsmarknaden har större möjligheter att ta lång föräldraledighet där betald ledighet kompletteras med obetald ledighet för att förlänga tiden hemma med barnet. 29 procent av alla föräldrapar gör det, medan bland föräldrapar där båda är svenskfödda tar 51 procent av föräldraparen lång ledighet samtidigt som det bland föräldrapar där båda är utlandsfödda endast är 13 procent som gör det. Bland föräldrapar med en svenskfödd och en utlandsfödd förälder tar 37–38 procent lång föräldraledighet med obetalda dagar.

Möjligheten att sprida ut föräldrapenningdagarna genom att ta ut obetald ledighet innebär inte enbart fördelen med längre föräldraledighet innan barnen börjar på förskola. Det innebär också större möjligheter för föräldrarna att använda sparade föräldrapenningdagar när barnet blivit lite äldre. Sparade föräldrapenningdagar kan användas för att lättare få ihop livspusslet under barnets uppväxt genom att de både ger rätt till ledighet från arbetet och kompensation för inkomstbortfallet genom föräldrapenning. Sparade föräldrapenningdagar kan användas till exempel för att vara med på avslutningar eller liknande inom barnets förskola och skola och/eller för att förlänga semesterledigheten tillsammans med barnet.

Hälften av föräldrapar med ursprung utanför EU är hänvisade till kort lågt betald ledighet och detsamma gäller om båda föräldrarna är utlandsfödda

Föräldrar med svag arbetsmarknadsanknytning som inte har inkomst på tillräcklig nivå för att kvalificera sig för inkomstrelaterad ersättning har endast tillgång till föräldrapenning på grundnivå. Det begränsar möjligheten att sprida ut ledigheten över tid. Resultatet blir kortare ledigheter och mindre flexibilitet. På så sätt blir arbetsmarknadsposition en avgörande faktor för hur föräldraledigheten används.

Detta gäller i hög grad utlandsfödda föräldrar. Bland föräldrapar där mamman har ursprung från land utanför EU har över hälften (54 procent) kort lågt betald ledighet. När föräldraparen grupperas efter pappans ursprung är andelen något lägre men fortfarande nära 50 procent för föräldrapar där pappans ursprung är från land utanför EU. Detsamma gäller föräldrapar där båda föräldrarna är utlandsfödda. I par där ena föräldern är utlandsfödd och andra är född i Sverige är det inte alls lika vanligt med kort lågt betald ledighet. När mamman är utlandsfödd har var femte föräldrapar kort lågt betald ledighet och när pappan är det är andelen något lägre (17 procent).

Även utlandsfödda med högre utbildning hänvisas ofta till kort lågt betald ledighet som följd av svårigheter att komma in på arbetsmarknaden

I de utlandsfödda föräldrapar där mamman har som högst eftergymnasial utbildning har ändå nära hälften kort lågt betald ledighet. Bland utlandsfödda föräldrapar där mamman har eftergymnasial utbildning är andelen lägre men fortfarande så hög som 36 procent. Det betyder att även utlandsfödda med högre utbildning ofta hänvisas till kort lågt betald ledighet. Förklaringen ligger sannolikt i svårigheter att komma in på den svenska arbetsmarknaden.

Liten andel svenskfödda hänvisas till kort lågt betald ledighet men ganska många i antal och bland dem ingår bland annat studenter

Bland föräldrapar där båda är svenskfödda är andelen som har kort lågt betald föräldraledighet låg, endast åtta procent. Men gruppen svenskfödda föräldrapar är mycket större än gruppen utlandsfödda föräldrar så i antal berörda individer är skillnaderna inte alls lika stora. Bland de studerade föräldraparen är antal utlandsfödda föräldrapar med kort lågt betald ledighet 2 960 och antal svenskfödda föräldrapar med kort lågt betald ledighet är 2 130. Till det kommer 980 föräldrapar med en svenskfödd och en utlandsfödd förälder. I de grupperna har omkring var femte kort lågt betald ledighet.

Bland svenskfödda föräldrar kan förklaringen till kort lågt betald ledighet ligga i att de inte lyckats komma in på arbetsmarknaden på grund av historia av ohälsa, funktionsnedsättning som till exempel NPF-diagnos och/eller ofullständig skolgång. En annan förklaring till kort lågt betald ledighet kan vara att mamman studerar när barnets föds. Det kan vara en ung mamma som studerar på grundskola eller gymnasium eller en inte

riktigt lika ung mamma som studerar på komvux, universitet eller högskola. Studiemedel berättigar inte till inkomstrelaterad ersättning från föräldraförsäkringen utan studenter hänvisas till ersättning på grundnivå vid föräldraledighet om de inte har arbetat innan eller parallellt med studierna så att de har en sjukpenninggrundande inkomst på tillräckligt hög nivå.

Ekonomiska resurser formar föräldrars valmöjligheter

Lång ledighet vanligast bland svenskfödda, högutbildade och i synnerhet bland höginkomsttagare där två av tre tar lång ledighet

Utbildning och inkomst visar sig ha stor betydelse för vilket ledighetsmönster föräldrar väljer eller har möjlighet att välja. Föräldrar med högre utbildning och högre inkomster tar oftare lång ledighet och delar i större utsträckning på föräldraledigheten. När föräldrarnas ekonomiska resurser är goda finns ett större handlingsutrymme att välja hur ledigheten ska utformas och det finns möjlighet att vara hemma längre genom att kombinera betald och obetald ledighet.

Bland svenskfödda med hög inkomst tar 66 procent lång ledighet varav de flesta (60 procentenheter) tar delad lång ledighet och få (6 procentenheter) där mamman tar lång ledighet. Bland svenskfödda med låg- och medelinkomst är det 55 procent som tar lång ledighet och bland dem tar inte lika stor andel delad lång ledighet (35 procentenheter) utan det är i stället fler där mamman tar lång ledighet (20 procentenheter).

Skillnader med avseende på ursprung minskar vid hänsyn till inkomst

Skillnaderna mellan grupper med olika ursprung minskar när hänsyn tas till utbildning och inkomst – men de försvinner inte. Andelen som tar lång ledighet är högre bland utlandsfödda föräldrar med hög inkomst jämfört med utlandsfödda med lägre inkomst, även om andelen fortfarande är lägre än bland svenskfödda. 39 procent bland de utlandsfödda med hög inkomst tar lång ledighet, varav 31 procentenheter som tar lång delad ledighet och 8 procentenheter som mamman tar lång ledighet.

Viktigt att notera är att höginkomsttagare endast utgör en mindre grupp av föräldraren (omkring 8 procent) och att det särskilt gäller föräldrapar med utländskt ursprung (mindre än en procent).

Resultaten i forskningsrapporten bekräftar det välkända faktumet att det i de flesta fall är mamman som tar huvuddelen av föräldraledigheten. Att pappan tar mest gäller endast i 6 procent av föräldraren, medan att mamman tar mest gäller i 42 procent.

Normer påverkar hur ledigheten fördelas

Resultaten i forskningsrapporten bekräftar det välkända faktumet att det i de flesta fall är mamman som tar huvuddelen av föräldraledigheten. Att pappan tar mest gäller endast i 6 procent av föräldraren, medan att mamman tar mest gäller i 42 procent. Hälften av föräldraren delar på ledigheten men det innebär inte att föräldrarna delar lika och tar hälften var utan ofta är det mamman som tar en större del av ledigheten även i paren som delar i större utsträckning. Att mamman tar större del av ledigheten speglar att traditionella normer kring kön och föräldraskap fortfarande är styrande. Föräldraledigheten formas med andra ord inte enbart av ekonomiska förutsättningar och regelverk, utan också av föreställningar om

ansvarsfördelning i familjen. Dessa normer påverkar vilka val som upplevs som möjliga och önskvärda.

Samtidigt finns variationer mellan grupper som tyder på att normer samspelar med ekonomiska villkor. Bland utlandsfödda föräldrar är det något vanligare att pappan tar en större del av ledigheten i synnerhet när båda föräldrarna är utlandsfödda. Det tycks vara kopplat till sämre ekonomiska förutsättningar genom att mamman enbart har låg ersättning från föräldraförsäkringen, snarare än till skillnader i normer.

Kunskap och systemförståelse spelar roll

Regelverken kring föräldraförsäkring och föräldraledighet ger flexibilitet men de är också komplexa. Att kunna ta del av systemets möjligheter kräver kunskap om regelverken och förståelse för effekter av olika val. TCO:s bild är att det av den anledningen är svårt för föräldrar att göra välinformerade medvetna val kring föräldraledigheten. Det är möjligt att skillnader i förståelse och information bidrar till skillnader i hur ledigheten används. Föräldrar som inte är lika insatta i systemet eller som har begränsade kunskaper i svenska språket kan ha svårare att ta del av de mer flexibla lösningarna som att sprida ut dagarna med hjälp av obetald ledighet. Forskningsresultaten pekar tydligt på att arbetsmarknadssituationen är en avgörande faktor, men olika kunskap om systemet kan förstärka skillnaderna. Från TCO:s perspektiv lämnar det öppet för att normer blir styrande om föräldrar saknar kunskap och fakta att basera sina val på.

Föräldraledigheten inte är lika tillgänglig för alla – åtgärder behövs

Sammanfattningsvis visar resultaten att föräldraförsäkringen används olika av olika grupper, och att en lång föräldraledighet inte är lika tillgänglig för alla föräldrar. Skillnaderna i användning speglar föräldraparens ojämlika förutsättningar på arbetsmarknaden och skillnader i ekonomiska resurser. Fördelningen av ledigheten inom paren speglar fortfarande i stor utsträckning normer kring föräldraskap och kön som säger att mamman ska ta längre föräldraledighet än pappan.

För att föräldraförsäkringen i praktiken ska ge likvärdiga möjligheter krävs därför åtgärder på flera områden. Det handlar både om att stärka föräldrars möjligheter till arbete och försörjning – inte minst för utrikes födda kvinnor – och om att utforma regelverket så att flexibiliteten blir mer jämlik och jämställd samt att ge stöd som gör det möjligt för alla föräldrar att göra välinformerade medvetna val. Samtidigt behöver de normer som påverkar hur ledigheten fördelas uppmärksammas och förändras, eftersom de är en viktig del av förklaringen till varför skillnaderna mellan kvinnor och män består.

Om man vill minska skillnaderna mellan grupperna som har respektive inte har tillgång till inkomstrelaterad ersättning, och om man – nu i tider av minskat barnafödande – vill uppmuntra unga vuxna att skaffa barn kan det vara värt att se över om och hur grundskyddet i föräldraförsäkringen skulle kunna förbättras och om och hur reglerna kan göras om så att fler kvalificerar sig för inkomstrelaterad ersättning.

TCO:s bedömningar och förslag

Forskningsrapporten sätter ljuset på att föräldraledigheten inte är lika tillgänglig för alla grupper av föräldrar.

I det här avsnittet beskriver vi TCO:s förslag till politiken som kan göra föräldraledigheten mer tillgänglig för fler. Eftersom arbetsmarknadsanknytning är avgörande för möjligheten att ta del av föräldraledigheten tar vi även upp förslag från TCO som syftar till att underlätta för fler att komma in på arbetsmarknaden. Detta skulle ge de berörda större tillgång till föräldraledigheten.

Ge mer stöd till utrikes födda kvinnor att komma in på arbetsmarknaden

TCO:s förslag: Det behövs mer stöd till utrikes födda kvinnor att komma in på arbetsmarknaden. Det skulle förbättra den ekonomiska jämställdheten och integrationen och tillgängliggöra föräldraledigheten för fler.

I forskningsrapporten visas att en stor andel av de utrikes födda kvinnorna erhåller den låga ersättningen på grundnivå under sin föräldraledighet. Det är en följd av att de inte haft en sjukpenninggrundande inkomst på tillräckligt hög nivå under tillräckligt lång tid innan de fick barn. Kvinnor med utländsk bakgrund är gruppen med lägst sysselsättningsgrad i Sverige idag. Deras föräldraledighet ger dem endast låg inkomst och de har inte samma möjlighet som andra att ta ut lång ledighet och spara föräldrapeningdagar att använda senare som stöd för att få ihop livspusslet under barnens uppväxt.

Även om andelen är klart högst bland utrikes födda är det inte enbart de som erhåller ersättning på grundnivå i föräldraförsäkringen. Utan även svenskfödda kvinnor som är unga eller av andra anledningar inte kommit in på arbetsmarknaden innan barnafödande har föräldrapening på grundnivå. Det är bra att det finns en grundnivå i föräldraförsäkringen för de som inte kvalificerar sig för inkomstrelaterad ersättning. Men mer borde göras för att fler ska kunna erhålla den högre ersättningen och få möjlighet att välja en längre föräldraledighet genom att även ta ut obetalda dagar.

När arbetsmarknadspolitik misslyckas ge det stöd som en stor del av de utrikes födda kvinnorna behöver leder det både till ett försenat arbetsmarknadsinträde – som är så viktigt för att komma in i det svenska samhället – och till att föräldraförsäkringen fungerar sämre för dem än för andra.

I TCO:s nya kompetensförsörjningspolitiska program **"Allt börjar med jobben"** ger TCO sin syn på arbetsmarknadspolitik och kompetensförsörjningen, där betonas det att **Sverige behöver en aktiv arbetsmarknadspolitik** som är mer ambitiös och långsiktig än idag.

Tidigare i år presenterade TCO sitt nya kompetensförsörjningspolitiska program *"Allt börjar med jobben"* (TCO 2026) där det betonas att Sverige behöver en aktiv arbetsmarknadspolitik som är mer ambitiös och långsiktig än idag. En central slutsats i programmet är att fler arbetslösa som står långt från arbetsmarknaden behöver få ett mer personligt och individanpassat stöd för att förbättra sina möjligheter att komma i arbete. Detta gäller inte minst utomeuropeiskt födda kvinnor. Personligt och individanpassat stöd är ett dokumenterat effektivt arbetsmarknadspolitiskt verktyg.

Ett annan viktig slutsats är att fler arbetslösa behöver få en insats på en arbetsplats. Det kan vara en kortare praktik eller en anställning med någon form av lönesubvention. Anställningar med stöd är särskilt viktiga för personer med kort utbildning som av olika anledningar inte har förutsättningar att studera.

För få personer får del av insatser som kan klassas som aktiv arbetsmarknadspolitik idag. Det är problematiskt av många skäl men även från ett jämställdhetsperspektiv genom att bristerna ser ut att drabba utrikes födda kvinnor särskilt hårt. Ett försenat arbetsmarknadsinträde ger dem låg ersättning från föräldraförsäkringen och gör föräldraledigheten mindre tillgänglig.

TCO:s viktigaste arbetsmarknadspolitiska förslag för en bättre kompetensförsörjning:

- Staten och Arbetsförmedlingen ska fortsätta ha huvudansvaret för arbetsmarknadspolitiken.
- Fler arbetslösa behöver få ta del av en yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning.
- Fler arbetslösa bör gå till reguljära studier.
- Fler av de arbetslösa som står långt från arbetsmarknaden behöver mer personligt och individanpassat stöd. I detta ingår även ökat stöd till arbetssökande med funktionsnedsättningar.
- Fler arbetslösa behöver få en insats på en arbetsplats. Anställningar med stöd och arbetspraktik är särskilt viktiga för de med kort utbildning men som av olika anledningar kanske inte har förutsättningar att studera.

För vidare läsning om TCO:s syn på arbetsmarknadspolitiken och kompetensförsörjningen se *"Allt börjar med jobben TCO:s kompetensförsörjningspolitiska program"* (TCO 2026).

Ändra regelverket så att fler omfattas av etableringsprogrammet

TCO:s förslag: Gruppen som omfattas av etableringsprogrammet behöver utvidgas till att även omfatta nyanlända som invandrar av familjeskäl, vilket huvudsakligen är kvinnor. Det skulle förbättra den ekonomiska jämställdheten och integrationen och tillgängliggöra föräldraledigheten för fler.

En näraliggande fråga gäller att målgruppen för etableringslagen behöver utvidgas. Idag omfattar inte denna lag nyanlända som invandrar av familjeskäl och huvuddelen av den gruppen är kvinnor. Dessa, i huvudsak kvinnor, kan därmed inte ta del av etableringsprogrammet inom vilket det ges möjlighet till ett sammanhållet stöd för etablering i arbetslivet och samhällslivet. TCO anser att fler utrikes födda ska omfattas av Arbetsförmedlingens samordnade etableringsinsatser så att de kan få mer stöd att komma in på arbetsmarknaden än vad de får idag. Utredningen Förbättrad arbetsmarknadsetablering för utrikes födda kvinnor har lagt fram bra förslag om detta i delbetänkandet ”Etablering för fler – jämställda möjligheter till integration” (SOU 2023:24).

Naturligtvis bör den tillkommande gruppen ha rätt till etableringsersättning på samma nivå och etableringstillägg i samma omfattning som övriga som deltar i etableringsinsatserna. Utredningen föreslog att de skulle få lägre ersättning, men det är något som vi starkt avstyrker då det skulle innebära ett systematiskt ojämnt utfall i och med att den tillkommande gruppen till största delen utgörs av kvinnor, medan nuvarande grupp domineras av män.

Det finns en maximal tid för hur länge etableringsinsatser kan pågå. Idag kan man räkna bort 18 månader som den nyanlände har varit förhindrad att delta på grund av vård av eget barn under viss ålder. Det ligger både i individens och samhällets intresse att även utrikes födda kvinnor lyckas med att etablera sig på den svenska arbetsmarknaden varför den överhoppningsbara perioden borde vara längre. Om 36 månader överhoppningsbar tid tillåts ges möjlighet att vara föräldraledig med två barn under tiden man tar del av etableringsinsatser.

Därutöver bör utgångspunkten vara att den som skrivs ut från etableringsprogrammet på grund av föräldraledighet kan vara fortsatt inskriven hos Arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingen bör hålla löpande kontakt med de föräldralediga så att deras förutsättningar att etablera sig på arbetsmarknaden efter ledigheten kan förbättras ytterligare.

Läs mer om TCO:s syn på utredningsförslagen i delbetänkandet *Etablering för fler – jämställda möjligheter till integration* i TCO:s yttrande: *TCOs remissvar angående SOU 2023:24*.

Grundskyddet och kvalifikationsvillkoren för inkomstrelaterad ersättning

TCO:s bedömning: Det kan finnas anledning att se över grundskyddet i föräldraförsäkringen och villkoren för att kvalificera för inkomstrelaterad föräldrapenning. Ett grundskydd som räknas upp med index och utökade möjligheter att kvalificera för inkomstrelaterad ersättning kan göra föräldraledigheten mer tillgänglig för fler och skulle sannolikt även kunna främja ökat barnafödande bland unga vuxna. Studenter på eftergymnasial utbildning är en viktig grupp i det här sammanhanget, inte minst på grund av att allt fler utbildar sig allt längre.

Grundskyddet i föräldraförsäkringen är oerhört viktigt. Utan det skulle många riskera att stå utan inkomst som nybliven förälder. Dock är ersättningen inte så hög. Sedan 2016 erhåller föräldrar som inte kvalificerar för inkomstrelaterad ersättning 250 kronor om dagen eller omkring 7 500 kronor i månaden om man tar ut föräldrapenning alla dagar i veckan. Nivån är fast och räknas inte upp automatiskt med prisutvecklingen, vilket gör att ersättningen urholkas över tid med inflationen.

Därutöver kan villkoren för att kvalificera för inkomstrelaterad ersättning uppfattas som ganska högt satta avseende hur länge man behöver ha arbetat. För att kunna få inkomstrelaterad ersättning under de första 6 månaderna under föräldraledigheten behöver föräldern ha arbetat under de 240 dagarna, dvs under de åtta månaderna, som föregår föräldraledigheten.

Frågan vi ställer oss är om grundskyddet kan utvecklas för att föräldraledigheten ska bli mer tillgänglig för dem som har sämre förankring på arbetsmarknaden och inte hunnit upparbeta sjukpenninggrundande inkomst. I den gruppen ingår även studenter. Studenter som skaffar barn och som inte har arbetat innan eller parallellt med studierna är som tidigare beskrivits hänvisade till grundnivå inom föräldraförsäkringen. Att de ekonomiska förutsättningarna att studera som småbarnsförälder behöver bli bättre har nyligen lyfts fram av Saco studentråd som i sin rapport visar att en heltidsstudent med studiemedel får ett inkomstbortfall på 48 procent vid föräldraledighet¹

En fördel med högt ställda krav för att erhålla inkomstrelaterad föräldrapenning är att det uppmuntrar till arbete innan man blir förälder, vilket ofta har lyfts fram som en fördel inte minst för att det kan underlätta återgång i arbete när föräldraledigheten är slut. Sedan en tid tillbaka finns det dock en trend om minskat barnafödande både i Sverige och globalt och det finns en önskan om att vända den trenden. Regeringen har tillsatt en utredning som har i uppdrag att bland annat identifiera hinder för högre födelsetal, ökad jämställdhet och hög sysselsättning samt föreslå åtgärder för att stärka familjebildning och därmed ett mer familjevänligt samhälle samt analysera hur det påverkar realekonomin på kort och lång sikt.²

I Sverige har tidigare upp- och nedgångar i barnafödandet kunnat förklaras av strukturella förändringar som att p-piller blev tillgängligt, att man började skaffa barn i högre ålder och ekonomiskt läge. Men nuvarande kraftiga nedgång saknar motsvarande förklaringar. Något man vet om minskningen i Sverige är att det är andelen som inte skaffar barn som har minskat. De som väljer att skaffa ett barn skaffar ytterligare barn i samma utsträckning som tidigare. Man vet också att åldern vid första barnet har ökat tydligt.

1 Tid för både barn och studier? En rapport från Saco studentråd om föräldraskap, studenter och ekonomi (Saco studentråd, 2025)

2 Utredningsdirektiv Framtid med barn

Från TCO:s håll har vi inte någon egen analys om orsakerna till det minskade barnafödandet, men konstaterar att det sannolikt rör sig om många och komplexa orsaker. Ett par möjliga orsaker till minskat barnafödande som är relevanta i det här sammanhanget är dels ekonomisk osäkerhet bland unga vuxna till följd av osäkra anställningar och svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden, dels högre konkurrens på arbetsmarknaden som gör att fler väljer att lägga fler år på högre utbildning.

Vi ser en målkonflikt i föräldraförsäkringens grundskydd: ett mindre generöst grundskydd som dagens ger incitament till arbete innan man skaffar barn, medan ett mer generöst grundskydd har potential att uppmuntra till att skaffa barn tidigare till exempel under studier.

Från TCO:s perspektiv kan vi se skäl att borra i denna målkonflikt och fundera vidare på om det är läge att se över grundskyddet i föräldraförsäkringen och villkoren för att kvalificera för inkomstrelaterad föräldrapenning. Att uppmuntra studerande att skaffa barn ligger närmare till hands än att uppmuntra grupper som har svårt att komma in på arbetsmarknaden. Detta då det vore olyckligt om arbetsmarknadsinträdet försvåras ytterligare för dem som redan i utgångsläget har en svår situation i det avseendet.

Byt ut lägstanivådagarna till livspusseldagar med föräldrapenning

TCO:s förslag: Byt ut de 90 lägstanivådagarna till tio livspusseldagar med föräldrapenning per barn och år när barnen är mellan 3 och 12 år. Föräldrar till barn med två vårdnadshavare får fem livspusseldagar per barn och år. På så sätt får alla föräldrar stöd att få ihop livspusslet under barnens uppväxt.

Med dagens regler är det framförallt föräldrar som har råd att ta ut obetald föräldraledighet som har möjlighet att spara föräldrapenningdagar för att använda dem senare under barnens uppväxt.

Forskningsresultaten visar att det främst är svenskfödda och föräldrapar med hög inkomst som tar lång ledighet. Det bekräftar därmed tidigare studier som visar att det främst är resursstarka familjer som kan dra nytta av flexibiliteten i systemet.³ Vi har inte ett rättvist system, framför allt inte ur ett barnperspektiv. De mindre resursstarka familjerna har sannolikt ett större behov av sparade föräldrapenningdagar än de resursstarka som med stor sannolikhet har lättare att ta ut en extra semesterdag, ta kompedigt eller arbeta hemifrån om det skulle underlätta att få ihop livspusslet och möta barnens behov av stöd och omsorg. Forskningsrapporten visar att föräldrar med utländsk bakgrund använder möjligheten att förlänga föräldraledigheten med obetalda dagar mycket mer sällan än svenskfödda, och att skillnaderna minskar när hänsyn tas till inkomst och utbildningsnivå.

Från TCO:s håll har vi tidigare visat att systemet inte heller är jämställt, då reglerna främjar att de som är föräldralediga under barnets första år, som oftast är kvinnor, ska ta ut mest obetald föräldraledighet.⁴ Det innebär att bland de familjer som har råd att spara föräldrapenningdagar till senare under barnens uppväxt är det främst kvinnorna som betalar för den möjligheten genom en lägre kompensationsgrad.⁵

3 Vilka föräldrar använder obetald föräldraledighet? En analys av hur mammor och pappor kombinerar föräldrapenning och obetald föräldraledighet, Rapport 2023:11 (ISF, 2023)

4 Föräldraförsäkringen fyller 50 – en motor för ökad jämställdhet även kommande år? (TCO 2024)

5 MittFöräldraskap.se TCO:s förslag till digitalt verktyg för att guida föräldrar till medvetna val (TCO 2026)

Det är inte rimligt med för stora skillnader mellan grupper gällande hur tillgänglig föräldraförsäkringen är. TCO anser att valmöjligheterna inom föräldraförsäkringen behöver bli mer lika för alla föräldrar. Alla föräldrar bör kunna få stöd genom föräldraförsäkringen att få ihop livspusslet under barnens uppväxt, inte enbart de resursstarka föräldrapar som haft möjlighet att spara föräldrapenningdagar genom att dryga ut ledigheten när barnen är små med obetalda dagar.

TCO anser att föräldraförsäkringen bör göras om så att den ger stöd för alla föräldrar att få ihop livspusslet under barnens uppväxt. De justeringar som behövs är följande: de 90 lägstanivådagarna inom föräldraförsäkringen som ger 180 kronor om dagen bör styras om till tio livspusseldagar om året när barnen är mellan tre och tolv år. Det blir fem dagar per förälder och år för barn som har två vårdnadshavare. Ersättningen bör vara inkomstrelaterad eller på grundnivå på samma sätt som övriga föräldrapenningdagar. Det är inte fråga om några ”nya” lediga dagar, utan en smartare och mer rättvis användning av de dagar som redan finns inom föräldraförsäkringen. Övriga 390 föräldrapenningdagar ska tas ut före barnet fyller tre år.

Från TCO:s perspektiv ser vi det här förslaget som en rimlig avvägning mellan fortsatt valfrihet att lägga upp föräldraledigheten utifrån familjens förutsättningar och önskemål under barnets första tre år samtidigt som alla familjer garanteras tio föräldrapenningdagar per barn och år när barnen är mellan tre och tolv år. Det är såklart valfritt att använda dessa årsvisa livspusseldagar med föräldrapenning, men med förslaget har alla den möjligheten oavsett inkomst och oavsett om man som nybliven förälder har en arbetsmarknadsanknytning eller inte. Det borde sannolikt finnas ökade möjligheter att kvalificera för inkomstrelaterad ersättning senare under barnets uppväxt för föräldrar som har ersättning på grundnivå när barnet är litet.

TCO:s viktigaste förslag för att föräldraförsäkringen ska bidra till ökad ekonomisk jämställdhet:

- Tredela föräldrapenningdagarna så att en tredjedel av dagarna viks för vardera föräldern och en tredjedel fördelas fritt mellan dem.
- Bygg in ekonomiska incitament i regelverket så att föräldrar uppmuntras att dela mer lika. Inför en jämställdhetspeng i föräldraförsäkringen – en skattefri klumpsumma som betalas ut automatiskt till de föräldrar som delat lika fram till barnets tvåårsdag.
- Gör om de 90 lägstanivådagarna till 10 ”livspusseldagar med föräldrapenning” per barn och år att ta ut när barnen är mellan 3 och 12 år (föräldrar till barn med två vårdnadshavare får 5 livspusseldagar var per barn och år). Övriga 390 föräldrapenningdagar tas ut före barnets tre-års-dag.

För vidare läsning om förslagen och hur de motiveras se *Föräldraförsäkringen fyller 50 – en motor för ökad jämställdhet även kommande år?* (TCO 2024).

Inför ett digitalt verktyg för föräldrar på flera språk

TCO:s förslag: Föräldrar behöver stöd att göra välinformerade val kring sin föräldraledighet, därför föreslår TCO ett digitalt verktyg för föräldrar – MittFöräldraskap.se – som gör det möjligt att på ett enkelt och tydligt sätt få en bild av vilka effekter olika val leder till på både kort och lång sikt. Det digitala verktyget behöver finnas på flera språk för att tillgängliggöras fullt ut för alla föräldrar oavsett ursprung och modersmål.

Dagens flexibla och komplexa regelverk bygger på att föräldrar kan göra välinformerade medvetna val kring sin föräldraledighet. Men TCO:s bild är att det i princip är omöjligt idag för de allra flesta föräldrar. Därför driver TCO sedan 2024 förslaget att regeringen ska ge någon myndighet i uppdrag att tillhandahålla stöd till föräldrar som planerar sin föräldraledighet i form av ett digitalt verktyg, genom vilket det ska bli möjligt att på ett enkelt sätt få en bild av kortsiktiga och långsiktiga effekter av olika val.

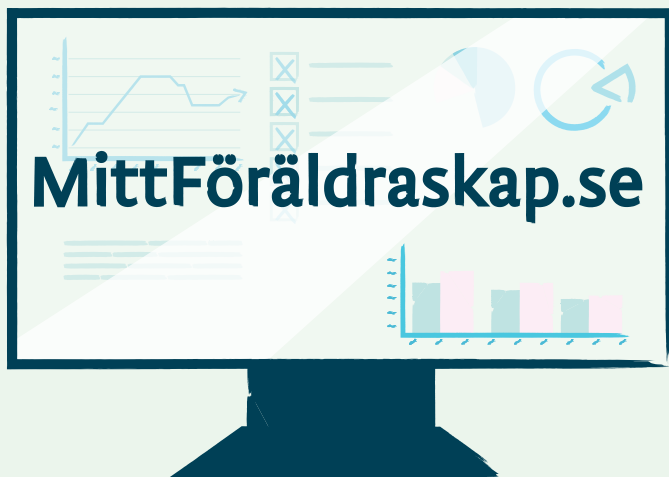
Så länge föräldraledighetssystemet bygger på att föräldrar ska göra medvetna välinformerade val behöver det vara reellt och praktiskt möjligt. Regelverken är komplicerade och svåra att överblicka och som de är konstruerade i dag främjar de inte jämställd fördelning av föräldraledigheten. Snarare möjliggör regelverken att de som är föräldralediga under barnets första år – mest kvinnor – ska ta ut mer obetald ledighet än de som är föräldralediga efter att barnet fyllt ett år.

Regelverken skulle tjäna på att förenklas samtidigt som den inbyggda incitamentsstrukturen ses över så att det blir enklare att förstå vad olika alternativ innebär. Med ökad tydlighet skulle sannolikt fler välja ett alternativ som innebär att man delar mer lika på både betald och obetald föräldraledighet och därmed får ett mer jämställt utfall både avseende frånvaro från arbetet och genomsnittlig kompensationsgrad.

” Med ökad tydlighet skulle sannolikt fler välja ett alternativ som innebär att man delar mer lika på både betald och obetald föräldraledighet och därmed får ett mer jämställt utfall.

Forskningsrapporten visar att utlandsfödda föräldrar tar lång ledighet där även obetald ledighet ingår mycket mer sällan än svenskfödda. Det gäller även för föräldrar med utländskt ursprung som har inkomstrelaterad ersättning även om skillnaderna mellan svenskfödda och utlandsfödda är mindre när hänsyn tas till inkomst och utbildningsnivå. En möjlig delförklaring till skillnaderna mellan svenskfödda och utlandsfödda kan vara att det är ännu svårare att sätta sig in i regelverken och alla valmöjligheter som finns om man har annat modersmål än svenska.

TCO föreslår ett digitalt verktyg – ett MittFöräldraskap.se - som på ett enkelt och tydligt sätt visar hur föräldrars inkomst påverkas på kort och lång sikt av olika val kring betald och obetald föräldraledighet samt även kring att minska sin arbetstid under barnens uppväxt. Resultaten i forskningsrapporten sätter ljuset på att det behöver finnas möjlighet att välja olika språk i det digitala verktyget så att informationen tillgängliggörs för alla föräldrar oavsett ursprung och modersmål.

MittFöräldraskap.se – TCO:s förslag till digitalt verktyg för föräldrar

- 1.** Digitala verktyget behöver **baseras på dagens regelverk** gällande föräldrapenning, rätt till ledighet enligt föräldraledighetslagen, inkomstskatt och allmän ålderspension.
- 2.** Som grund för effekter på längre sikt behöver verktyget även baseras på **uppskattningar av hur löneutvecklingen kan påverkas** av kortare och längre frånvaro från arbetslivet, vilket bör baseras på forskning.
- 3.** Föräldrar ska kunna **lägga in och beräkna effekter utifrån sin egen och den andra förälderns** månadslön eller annan förvärvsinkomst, eventuell rätt till föräldralön/föräldrapenningtillägg, tjänstepension och naturligtvis: olika val kring betald och obetald föräldraledighet samt deltidsarbete under barnens uppväxt
- 4.** **Ansökan** om föräldrapenning ska kunna göras **direkt från verktyget**
- 5.** Det behöver finnas **möjlighet att välja andra språk än svenska** när man använder verktyget.

För vidare läsning om TCO:s förslag till digitalt verktyg för föräldrar: ”mitt-föräldraskap.se TCO:s förslag till digitalt verktyg för att guida föräldrar till medvetna val” (TCO 2026)

Forskningsrapport om hur föräldrapar med olika ursprung använder föräldraförsäkringen

Den här forskningsrapporten är skriven av Ann-Zofie Duvander, Eleonora Mussino och Konstantin Kazenin, alla forskare vid sociologiska institutionen vid Stockholms universitet, på uppdrag av TCO. Djupare analys av ungefär samma frågeställningar finns i SRRD (2024:47) "Understanding migrant integration under the lens of family policy use: Parental leave use among migrants in a couple perspective", Författare: Mussino, E., Duvander, A., Kazenin, K. Stockholm Research Reports in Demography. Preprint. <https://doi.org/10.17045/sthlmuni.27222702.v1>

Inledning

Det uttalade syftet med föräldraförsäkringen är att det ska vara möjligt att kombinera familj och arbete för alla föräldrar. Detta är nära knutet till föräldrars situation på arbetsmarknaden och föräldraförsäkringen ses ofta som avgörande för att Sverige har ett högt arbetskraftsdeltagande bland föräldrar, särskilt mammor. Den inkomstrelaterade ersättningen är en drivkraft att förvärvsarbeta innan man skaffar barn och det är också mycket troligare att förvärvsarbeta efter en individ blivit förälder om personen arbetat innan födseln. Men det finns stora skillnader i arbetskraftsdeltagande mellan olika grupper av föräldrar. Utlandsfödda kvinnor har ett mycket lägre deltagande än svenskfödda kvinnor och särskilt nyanlända invandrare har en svår situation på arbetsmarknaden. Hur föräldraledigheten

används av olika grupper av föräldrar speglar möjligheter på arbetsmarknaden, men kan också visa på olika val av exempelvis hur lång ledigheten ska vara och hur den delas mellan föräldrarna.

Försäkringen möjliggör flexibilitet i hur föräldrar vill lägga upp sitt uttag, en del av ledigheten kan användas ända upp i skolåldern. Flexibiliteten ökas genom att föräldraledighetslagen ger rätt till ledighet från arbete utan att ersättning samtidigt tas ut från föräldraförsäkringen. Inte sällan används den möjligheten så att föräldrapenningdagarna sprids ut och kombineras med dagar utan föräldrapenning som då blir obetald föräldraledighet. Valen kring en förälders ledighet är naturligtvis beroende av hur länge den andra föräldern är hemma, men även preferenser, arbetsmarknadssituation och ekonomisk situation spelar roll. Även kännedom om och förståelse för regelverken och hur de kan användas kan ha betydelse för valen i och med att regelverken är ganska komplicerade. Det finns stora variationer i både hur länge ledigheten varar och hur den delas mellan de båda föräldrarna och även här finns skillnader beroende på om föräldrarna är utlandsfödda eller inte.

Försäkringen möjliggör en relativt god ersättningsnivå under föräldraledigheten, särskilt i kombination med den kollektivavtalade extra ersättningen som de flesta förvärvsarbetande föräldrar får under en del av föräldraledigheten. Ersättning på grundnivå som föräldrar utan tidigare inkomst får är avsevärt lägre och även här ser vi stora skillnader mellan hur ofta denna ersättning används, särskilt mellan mammor med olika födelseland.

Föräldraförsäkringen är individuell och ger vardera förälder åtta månader med föräldrapenning, men eftersom det är möjligt att överföra dagar mellan föräldrarna är den ena förälderns ledighet beroende av hur mycket den andra tar. Dock är tre månader reserverade till vardera föräldern och kan inte överföras. Men fram till 2022 var det möjligt för de föräldrar som använde försäkringen på grundnivå att ta alla dagar, och i dessa fall är alltså ett mer ojämnt uttag möjligt.

Hur föräldrapenningen delas mellan könen används ofta som ett mått på jämställdhet i föräldrapar, både gällande arbetssituation och uppdelning av omsorgen om barnet den första tiden. Här är dock även den obetalda ledigheten viktigt, då det kan finnas stora skillnader hur den används av olika grupper. Inte minst mellan de som använder föräldrapenningen på grundnivå och troligen har mindre ekonomisk flexibilitet, och de som använder inkomstrelaterad föräldrapenning.

Det är därmed av flera skäl viktigt att undersöka hur föräldraledigheten används av olika grupper och vi antar här att dessa gruppers möjligheter på arbetsmarknaden är vad som är mest avgörande. Hur föräldraledigheten används kan ses som en reflektion av arbetsmarknadssituationen hos föräldrarna. Vilka mönster som finns i hur föräldraledigheten används är därmed av vikt för att förstå integration på både arbetsmarknaden och i familjelivet.

Denna rapport visar hur vanliga olika mönster av föräldraledighet är bland grupper av föräldrar och här fokuserar vi på att jämföra svenskfödda föräldrar med utlandsfödda föräldrar. Vi börjar med en bakgrund till hur föräldraledigheten och dess användning har utvecklats över tid och fokuserar särskilt på ifall utlandsfödda föräldrars användning skiljer sig från svenskfödda föräldrar.

Bakgrund

Regelverk som styr föräldraledigheten

Föräldrapenningen idag är 8 månader till vardera föräldern men allt utom tre månader kan överföras till den andra föräldern, något som många pappor gör till mammor. För de som haft förvärvsinkomst under de 8 månader som leder upp till barnets födelse så blir ersättningen ungefär 80 procent av denna inkomst under de första sex månaderna med föräldrapenning. Detta påverkar främst mammors föräldrapenning. För resterande föräldrapenning så bygger ersättningen på inkomsten föräldern har vid användandet. Om en förälder inte haft eller har inkomst så betalas ersättning på grundnivå som idag är 250 SEK om dagen. Eftersom rätten till ledighet från arbete alltid är 18 månader efter barnet fötts och efter det alltid när föräldrapenning används, så finns möjlighet att sträcka på ledigheten genom att även använda obetald ledighet under barnets första 18 månader.

Regelverken som styr föräldraledigheten: föräldraförsäkringen och föräldraledighetslagen.

- 8 månader till vardera föräldern, varav 6,5 med inkomstrelaterad ersättning (eller grundnivå) och 1,5 lägstannivå (180 kr dag).
- Kvalifikationskrav på 240 dagars arbete innan födseln för inkomstrelaterad ersättning de första 6 månaderna föräldrapenning
- 3 månader reserverade till vardera föräldern, resten kan föras över
- 384 dagar behöver användas innan barnet fyller 4 år, resterande 96 dagar till barnet fyller 12 år eller gått ut 5:e klass.
- Föräldraledighetslagen ger rätt till föräldraledighet under 18 månader efter barnets födelse utan att föräldrapenning samtidigt tas ut.
- Från 12 månader behöver föräldrapenning tas ut minst 5 av 7 dagar i veckan för att nivån på föräldrarnas sjukpenninggrundande inkomst ska bibehållas.
- Föräldrar kan föra över 45 dagar till närstående, 90 dagar om ensam vårdnadshavare

Det är lätt att ta rätten till föräldraledighet för att ta hand om ett nyfött barn för självklart men rättigheter har utvecklats över tid och ser fortsatt mycket olika ut i olika länder (se tex leavenetwork.org). För EU finns sedan 2019 ett direktiv (2019/1158) som innebär att alla medlemsländer ska erbjuda fyra månaders ledighet varav minst två månaders reserverad rätt till vardera föräldern, med adekvat kompensation.

Det är lätt att ta rätten till föräldraledighet för att ta hand om ett nyfött barn för självklart men rättigheter har utvecklats över tid och ser fortsatt mycket olika ut i olika länder.

Mål och syfte med föräldraförsäkringen

Målen med föräldraförsäkringen, och mycket annan familjepolitik, handlar om jämställdhet i arbetslivet och i familjelivet samt att öka jämlikheten mellan familjer med och utan barn. Målet om jämställdhet handlade när försäkringen infördes på 1970-talet om att göra det möjligt för kvinnor att fortsätta delta på arbetsmarknaden men detta mål är idag så självklart att det nästan glömts bort (Duvander och Lundqvist 2025). Idag har vi dock i ökande grad en befolkning med olika förutsättningar att skaffa ett arbete och också en mycket förändrad arbetsmarknad där det för unga individer kan vara svårt att få en trygg tillsvidareanställning.

Föräldraförsäkringen är upplagd så att den uppmanar till arbete innan föräldraskap genom den väsentligt högre ersättning som utgår om en förälder har förvärvsarbetat innan hen använder försäkringen. Detta har utöver den högre ersättningen positiva konsekvenser för jämställdhet och jämlikhet genom att både kvinnor och män uppmanas att vara knutna till arbetsmarknaden innan de blir föräldrar, vilket gör det lättare att gå tillbaka till arbete efter föräldraledigheten. Utöver att detta torde leda till mer jämställdhet på arbetsmarknaden så kan det hävdas att risk för barnfattigdom minimeras med två förvärvsarbetande föräldrar, vare sig de är sammanboende eller särlevande.

Målet om jämställdhet har sedan 1980-talet främst fokuserat på mäns deltagande i omsorgen om barnet och därmed den privata sfären. Mäns ledighet har diskuterats från starten på 1970-talet och reformer för att öka mäns uttag har skett vid flera tillfällen. Både en gradvis förlängning av föräldrapenningen under främst 1980-talet, och en höjning av taket på 2000-talet syftade till att pappors uttag skulle underlättas. Den reform som här blivit mest omtalad är dock de reserverade månaderna, alltså att föräldrapenningdagar inte kan överföras till den andra föräldern utan bara kan användas av den förälder som ursprungligen fått dem. Dessa ej överlåtbara månader kallas vardagligt för pappamånader men är även mammamånader. Den första kom 1995 och därefter har en andra månad införts 2002 och en tredje 2016. Det är tydligt att dessa månader ökat mäns uttag, men ”effekten” av dem har minskat ju fler som införts (Försäkringskassan 2019).

Målet om ekonomisk jämlikhet mellan familjer med och utan barn har inte alls haft samma fokus som jämställdhet, troligen då mammors arbetskraftsdeltagande ökat och flera andra familjepolitiska reformer har lett till en bättre ekonomisk situation för barnfamiljer, exempelvis utbyggnad av förskola, barnbidrag, och även bostadsbidrag. Analys av föräldraförsäkringens utveckling över tid har lett till slutsatsen att jämställdhet och jämlikhet bör ses tillsammans och att ett ensidigt fokuserande på jämställdhet kan leda till att redan svaga grupper inte får samma del av föräldraförsäkringen, främst de med låg inkomst och de som tar ensamt ansvar för sina barn (Duvander och Lundqvist 2025, Fores 2022).

Utöver de ursprungliga målen har valfrihet och möjlighet till flexibilitet i användandet under perioder lyfts fram som viktiga mål. Flexibiliteten i hur försäkringen kan användas kommer sig främst av att föräldraledighetslagen ger rätt till frånvaro från arbete i högre grad än vad föräldraförsäkringen ger rätt till ersättning. Barnets första 18 månader är det möjligt att vara ledig både med och utan betalning vilket har lett till att många föräldrar sprider ut dagarna under längre tid (se t ex ISF 2024). Därefter har en förälder rätt att vara ledig när personen ansöker om ledighet med betalning åtminstone tre gånger per år. Det ger stor flexibilitet att spara en del av föräldrapenningen och använda under barnets förskole- och skolålder särskilt då det med föräldrapenningen automatiskt följer en rätt till ledighet från arbetet.

Barnets första 18 månader är det möjligt att vara ledig både med och utan betalning vilket har lett till att många föräldrar sprider ut dagarna under längre tid

Viss begränsning i flexibiliteten är införandet av åldersbegränsningen så att endast 96 dagar kan användas efter barnet fyller fyra år. Även regeln som säger att sjukpenninggrundande inkomsten inte är skyddad efter barnets första år gör att det är mer riskfyllt att ta obetalda dagar efter barnets första år, en regel som påverkar mammor och pappor olika och troligen begränsar pappors uttag av obetalda dagar.

Det bör också nämnas att i senare utredningar och propositioner är barnperspektivet och barnets bästa mer tydligt nämnt men detta tar sig inte i konkreta uttryck i försäkringen än så länge (Duvander och Lundqvist 2025).

Regler som särskilt påverkar invandrade föräldrar

Vissa reformer är av särskild vikt för invandrade föräldrar. Regeln som senast infördes om att barn födda i utlandet har rätt till del av föräldrapenningen beroende på ålder vid invandring kan ses som en anpassning till en ny grupp av föräldrar som invandrar till Sverige med utlandsfödda barn. Tidigare fick dessa föräldrar hela föräldrapenningen även om barnen redan var i förskoleåldern vid migrationen och det sågs som en överkompensation med negativa konsekvenser för arbetsmarknadsintegration. Sedan 2017 har de som invandrar med ett barn över 12 månader rätt till 200 föräldrapenningdagar och med ett barn som är över 24 månader har man rätt till 100 dagar.

Vidare påverkar den höjda grundnivån invandrade föräldrar i större utsträckning då de oftare använder försäkringen på denna nivå. Höjningen av grundnivån skedde i flera steg från 2002 och är sedan 2016 250 kronor om dagen. Den tidigare ersättningen på 60 kronor om dagen var gällande under hela 1990-talet.

Angående grundnivån är det också av vikt att fram till 2022 så kunde den förälder som använder försäkringen på grundnivå använda alla dagar, de reserverade månaderna gällde inte i dessa fall. Det var alltså möjligt för en förälder som fick ersättning på grundnivå att använda alla föräldrapenningdagar. Eftersom en större andel utlandsfödda mammor får ersättning på grundnivå så påverkar regeländringen till att reserverade månader gäller även på grundnivå gruppen av utlandsfödda föräldrar mer. Samtidigt är svenskfödda föräldrar så många fler att det i antal är ungefär lika många personer som påverkas bland svenskfödda som bland utlandsfödda.

Familjebildning och barnafödande

Sverige hade fram till nyligen ett relativt högt barnafödande, men senaste åren har det minskat. Utlandsfödda föräldrar har både ett tidigare och högre barnafödande än svenskfödda föräldrar, men barnafödandet minskar även i denna grupp. Under Covid-19 pandemin avstannade minskningen bland svenskfödda kvinnor men inte bland utlandsfödda kvinnor och skillnaderna mellan grupperna har därmed minskat ytterligare. Efter pandemin har minskningen fortsatt nedåt för alla grupper. SCB:s framskrivningar förutspår att barnafödandet kommer att fortsätta bli mer likt mellan utlandsfödda och svenskfödda kvinnor, men det är viktigt att påpeka variationen i gruppen utlandsfödda, både beroende på ursprung och tid i Sverige. De första åren i ett nytt land är det vanligt att ha ett högre barnafödande beroende på att detta är uppskjutet under migrationsprocessen, men därefter är det vanligt att nivån börjar anpassa sig till det nya landet (Andersson 2004; Mussino & Cantalini 2024).

Arbetsmarknadsdeltagande utrikesfödda

Utlandsföddas situation på arbetsmarknaden i Sverige är ett stort forskningsområde och bland annat visas olika situation för kvinnor och män (se t ex ESO 2011, 2021, 2018 a och b). Invandrade män får arbete fortare än kvinnor men ofta i vad som kan ses som ”dead end jobs”, utan möjlighet att komma vidare. Kvinnors sökprocess till ett första jobb är ofta längre men de hamnar oftare i positioner som kan ses som bättre då de möjliggör tillsvidareanställning och har kvalifikationskrav i utbildning (ESO 2018b). Men skillnaden mellan utlandsfödda och svenskfödda kvinnors arbetsmarknadsdeltagande är högt i Sverige i internationell jämförelse (OECD 2018). En viktig anledning är dock svenskfödda kvinnors höga arbetsmarknadsdeltagande, inte bara att utrikesfödda kvinnor har svårt att finna jobb.

Hur används föräldraledigheten?

Hur föräldraledigheten delas brukar inte sällan användas som ett mått på jämställdhet och det är tydligt att utvecklingen sedan 1970-telet har gått mot mer och mer jämställt uttag, även om utvecklingen är långsam och verkar nästan ha avstannat sedan 2018. Det mått som ofta används är mäns andel av alla använda dagar under ett år, det vill säga ett tvärsnittsmått som inte säger något om variation i olika grupper av pappor och inte heller mäter enskilda pappors uttag. Enligt detta mått tar män en knapp tredjedel av alla dagar idag.

Det finns fortsatt en stor andel pappor som inte använder någon föräldrapenning alls. Bland de pappor som fick barn 2017 var det 18 procent som inte använde någon ledighet de första två åren och 15 procent som använde mindre än en månad (ISF 2021). De som inte använder föräldrapenning är till största del representerade bland dem som har låg inkomst och utbildning och även bland de utrikesfödda papporna. Men det finns även en större andel som inte tar någon föräldrapenning bland pappor med de högsta inkomsterna.

Det har varit mindre fokus på hur mammor använder föräldraledigheten, troligen eftersom det har antagits att alla mammor använder ledighet, men längden på ledighet och betalning under ledighet varierar. Det är mammor med mellan hög inkomst och hög utbildning som i störst utsträckning sprider på dagarna och har en lång ledighet (Duvander och Viklund 2014, ISF 2023). Mammor med lägst inkomst och utbildning har troligen inte i samma utsträckning möjlighet att använda denna flexibilitet i längd på ledighet.

Vad vi vet sedan tidigare om invandrares föräldraledighet

Det är tydligt att föräldraledighet speglar arbetsmarknaden och allra tydligast är det gällande vilka grupper som använder försäkringen på grundnivå. Försäkringskassan publicerar årligen statistik över grundnivå-användare med olika ursprung. Statistiken visar att särskilt kvinnor från Mellanöstern, Nordafrika, Turkiet och Afrika söder om Sahara använder föräldrapenning på grundnivå. Bland svenskfödda kvinnor använde 2,1 procent grundnivån under 2023, att jämföra med 34,4 procent av kvinnor med ursprung i Afrika söder om Sahara. Bland män är användandet på grundnivå lägre, troligen eftersom många män utan inkomst avstår helt från föräldrapenning (Försäkringskassan 2024b).

Vidare har studier visat att invandrade kvinnor använder föräldrapenningen mer intensivt än svenskfödda kvinnor; de använder fler dagar det första året och färre det andra. Detta är till stor del skillnader som finns kvar när utbildning och inkomst tas hänsyn till (Mussino och Duvander 2016).

Om vi vänder blicken till pappor så är det som sagt vanligare att inte använda föräldrapenning bland invandrade pappor, men pappans ledighet är tydligt påverkad av mammans uttag. I familjer där mamman har hög inkomst så är uttaget högre både bland svenskfödda och invandrade pappor (Mussino m.fl. 2018a).

Metod och data

Analys av detaljerade data från Försäkringskassan...

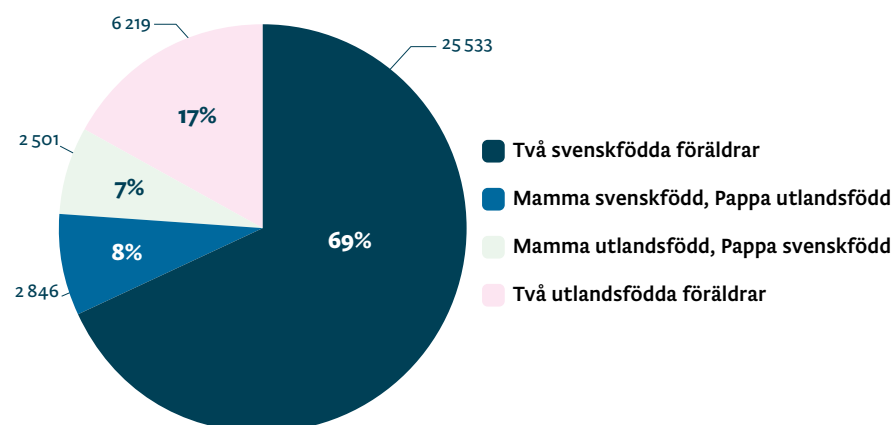
Vi använder data från Försäkringskassan där vi har möjlighet att studera både när föräldrapenningen tas ut, till vilken ersättning och för vilket barn, samt att vi kan koppla ihop de två föräldrarnas uttag för samma barn. Data som är mer detaljerad än bara antal dagar per år är fördelaktigt för att se mönster av uttag och har i ökande grad börjat användas av forskare både på Försäkringskassan, Inspektionen för socialförsäkringen (ISF), andra myndigheter och på universitet. Hur vi har gått till väga för att få fram mönster av användande för olika grupper finns mer detaljerat beskrivet i Stockholm Research Report in Demography (SRRD 2024:47).

...över 37 099 föräldrapar som fick sitt första barn 2015

Vi har undersökt föräldraledigheten under de första två åren för alla föräldrar som fick sitt första barn i Sverige 2015. Vi startar här med 47 158 barn men för att kunna följa föräldrar som har liknande omständigheter att använda och dela på föräldraledigheten har vi exkluderat de fall där någon tog föräldrapenning som inte var förälder (333 fall där troligen inte båda föräldrar har vårdnad), flerbarnsfödslar (632 fall där fler föräldrapenning-dagar finns tillgängliga), barn inte födda i Sverige (3 172 barn), de för vilka vi inte har fullständig information (1 221 fall). Kvar var 41 741 fall som vi inkluderar i studien, men här redovisar vi inte heller de som får ett syskon inom 24 månader (4223 barn) och de som emigrerar inom denna tid (419 fall).

I figur 1 visar vi hur många av föräldraparen som är två svenskfödda föräldrar, hur många som består av en utlandsfödd förälder och där båda föräldrarna är utlandsfödda. Den största gruppen föräldrapar består av två svenskfödda föräldrar, 69 procent. 17 procent består av två utlandsfödda föräldrar. 14 procent består av en förälder som är född i Sverige och en som är född utomlands.

FIGUR 1. Föräldrapar som fick barn under 2015 och som är med i studien*. Fördelat på parens ursprung. Antal och andel

*37 099 föräldrapar

Sex olika föräldraledighetsmönster har identifierats

Vi kommer visa hur användandet ser för olika föräldrapar gällande

- hur föräldrar delar på föräldrapenningen (hur stor del pappan tar),
- hur lång föräldraledigheten är, och
- vilken ersättning som föräldern får (grundnivå eller inkomstrelaterad).

Genom att ta hänsyn till dessa tre dimensioner har vi skapat olika kategorier av användning.⁶ Nedan presenteras grupperna i storleksordning.

Vi finner att det finns två grupper som delar på ledigheten i relativt stor utsträckning:

1) En relativt lång period hemma där mamman använder en lång ledighet och pappan därefter tar över en kortare period. Detta är det vanligaste mönstret och här används alltså obetalda dagar för att sträcka ut ledigheten i tid. Bådas föräldrapenning är här inkomstrelaterad. Vi kallar mönstret *Delad lång ledighet*. Detta är 29 procent av alla föräldrapar.

2) En kort period hemma där mammans ledighet kompletteras med pappans tid hemma. Dessa föräldrapar har oftast en inkomstrelaterad ersättning under ledigheten men de använder i mindre utsträckning obetalda dagar. Vi kallar mönstret *Delad kort ledighet* och 22 procent av föräldraparen använder detta mönster.

Vi finner vidare tre grupper där mamman tar den absolut största delen av ledigheten:

3) En kort ledighet när mamman använder ledighet på grundnivå. Här används inte så ofta obetalda dagar och det är troligt att det finns ekonomiska anledningar till detta. Vi kallar den *Mamma kort lågt betald ledighet* och 16 procent av alla föräldrapar tillhör denna grupp.

4) En lång ledighet hemma där mamman sträcker ut ledigheten men har

⁶ Metod och tillvägagångssätt för att få fram mönster av användande för olika grupper finns detaljerat beskrivet i Stockholm Research Report in Demography (SRRD 2024:47).

inkomstbaserad ersättning de dagar hon tar föräldrapenning. Här tar mamman den absolut största delen av ledigheten och i många fall är det troligt att längden på ledigheten maximeras givet de ekonomiska förutsättningarna. Vi kallar den *Mamma lång ledighet* och 14 procent faller i denna kategori.

5) En kort ledighet där mamman tar huvuddelen med inkomstrelaterad ersättning men inte sprider på dagarna. Här tas obetalda dagar i mycket mindre utsträckning vilket naturligtvis kan ha flera skäl men dessa föräldrapar maximerar inte tiden hemma. Vi kallar mönstret *Mamma kort välbetald ledighet*, vilket stämmer för 12 procent av paren.

Slutligen finns en grupp där pappan tar stor del av ledigheten:

6) En ledighet där pappan tar huvuddelen av föräldrapenningen. Här börjar pappan ta ledighet tidigare och mammans del är mindre. Vi kallar detta mönster *Pappa tar mest* och det stämmer för 6 procent av paren.

Tabell 2 visar hur många betalda föräldrapenningdagar som mammor och pappor i genomsnitt tagit i de olika grupperna. Vi delar upp föräldrapenningdagarna på de inkomstrelaterade dagarna och de som är på en lägre nivå och samma för alla föräldrar. Vi kan såsom vi arbetat med data inte säga exakt hur lång föräldraledigheten är när betalda och obetalda dagar läggs samman eftersom föräldrar varvar, en del går tillbaka till arbete (och då är det ju inte föräldraledighet längre) till del, tar föräldraledighet igen därefter osv. Vad som är klart är att många föräldrar använder flexibiliteten som är möjlig. I sista kolumnen i tabellen visar det genomsnittliga antalet månader som minst 5 föräldrapenningdagar har använts under de första två åren i barnets liv. Detta ska inte tolkas som längd på föräldraledighet, inte minst av ovan nämnda anledningar. Det är dock de månader som vi bygger våra grupper på.

Eftersom föräldrapenningen kan användas under hela förskoleperioden (och första skoltiden) så bör det noteras att de som använt många föräldrapenningdagar de första två åren har mindre flexibilitet därefter. Till exempel har gruppen *Mamma kort lågt betald ledighet* använt i genomsnitt fler dagar än gruppen *Mamma kort välbetald ledighet*. Den sistnämnda gruppen kan alltså använda fler dagar och vara mer flexibla under barnets förskoleperiod.

TABELL 2. Genomsnittligt antal föräldrapenningdagar för mammor och pappor i föräldrapar med olika föräldraledighetsmönster som fick barn 2015*, samt genomsnittligt antal månader med föräldrapenninguttag överstigande fem dagar.**

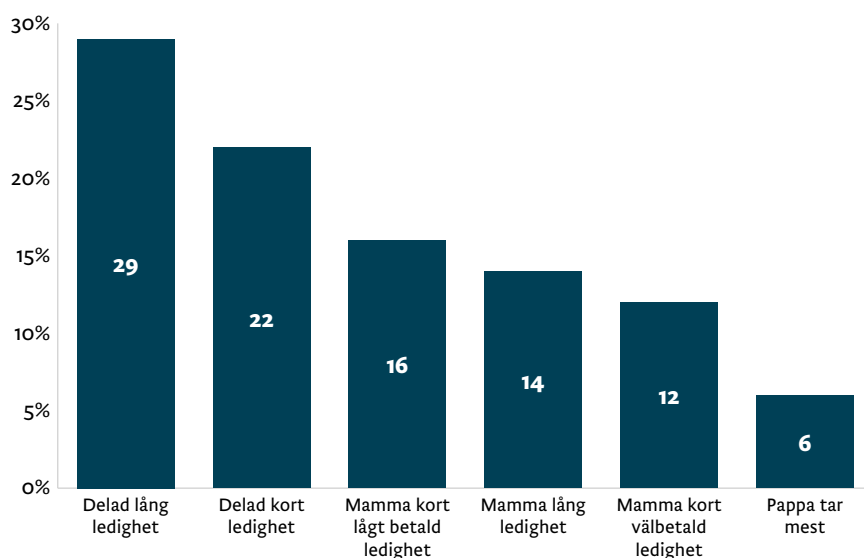
	Antal föräldrapenningdagar				Genomsnittligt antal månader som föräldrapenning är använt i fler än 5 dagar
	Mammas Inkomstrelaterade	Pappas Inkomstrelaterade	Mammas grundnivå	Pappas grundnivå	
Delad lång ledighet	188	129	9	7	17,4
Delad kort ledighet	250	53	31	10	15,0
Mamma kort lågt betald ledighet	5	32	325	13	14,6
Mamma lång ledighet	277	39	50	4	18,7
Mamma kort välbetald ledighet	267	31	8	5	16,6
Pappa tar mest	30	121	44	9	9,9

*37 099 föräldrapar

**Uppgift om omfattningen av obetald och total föräldraledighet saknas.

Nedan visar vi hur olika grupper använder föräldraledighet i dessa kategorier men vi har i de figurer som visas inte tagit hänsyn till andra faktorer såsom ålder, inkomst, utbildning. Detta då vi menar att mönstren är intressanta utan att förklara hur sammansättningen i olika grupper ser ut. I en engelsk publikation (SRRD 2024:47) visas också mönster där hänsyn är tagen till olika andra faktorer såsom föräldrarnas inkomst, ålder, utbildning, om de bor ihop och var i Sverige de bor. Generellt sett minskar skillnader mellan grupper när vi tar hänsyn till bakgrundsfaktorer.

FIGUR 2. Föräldraledighetsmönster bland föräldrapar som fick barn 2015*

*37 099 föräldrapar

Resultat

Svenskfödda tar längre föräldraledighet än utlandsfödda

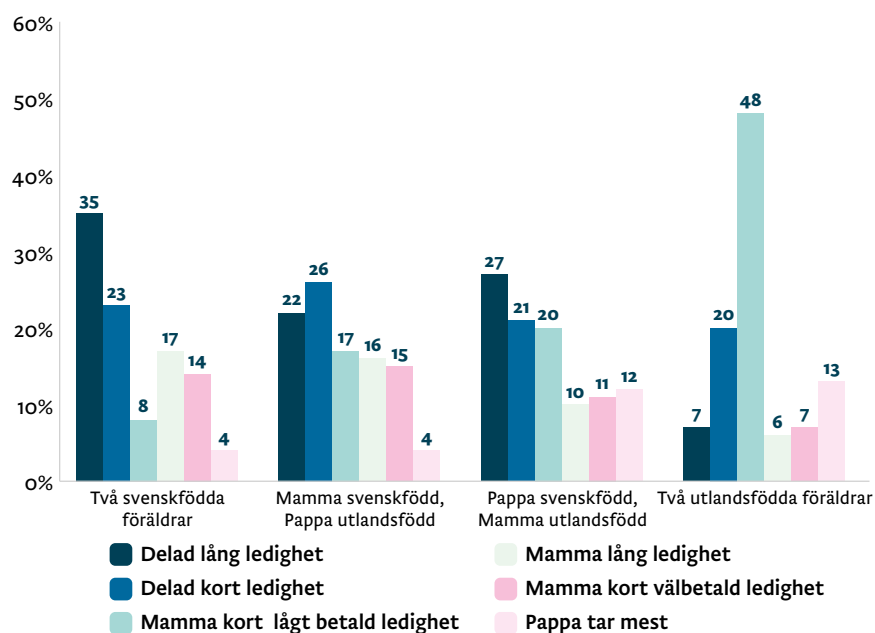
Vi börjar med att visa hur vanliga de olika grupperna är när vi tittar på alla föräldrapar som fick sitt första barn 2015 och uppdelat på om de är utlandsfödda eller inte. I figur 3 ser vi att en delad lång ledighet är vanligast bland svenskfödda par. 35 procent svenskfödda föräldrapar tar ut sin föräldraledighet på det sättet. Det är också ganska vanligt med lång delad föräldraledighet bland par där en av föräldrarna är utlandsfödd (de två mittersta grupperna). Bland föräldrapar där mamman är utlandsfödd tar 27 procent delad lång ledighet och bland föräldrapar där pappa är utlandsfödd gör 22 procent det. Men dessa föräldrapar sprider därmed i något mindre utsträckning på dagarna än svenskfödda föräldrapar. För de föräldrapar där båda är utlandsfödda är det ovanligt med en delad lång ledighet, endast 7 procent tar ut föräldraledighet på det sättet.

Att mamman sprider på dagarna för att få en lång föräldraledighet är relativt vanligt i föräldrapar där båda föräldrarna eller mamman är svenskfödd, omkring 16 procent. Det är lite mindre vanligt bland föräldrapar där pappan är svenskfödd och mamman utlandsfödd, cirka 10 procent, och minst vanligt bland föräldrapar med två utlandsfödda föräldrar. Att mamman har hög inkomstrelaterad ersättning och tar kort föräldraledighet är ungefär lika vanligt i grupperna som att mamman tar lång ledighet, det vill säga vanligast bland föräldrapar där båda är svenskfödda och där mamman är svenskfödd, lite mindre vanligt där pappan är svenskfödd och minst vanligt där båda föräldrarna är utlandsfödda.

Delad kort ledighet är ungefär lika vanligt i alla grupper, mellan 20 och 26 procent tar delad kort ledighet.

Bland föräldrapar där båda föräldrarna är utlandsfödda är det vanligaste mönstret en kort lågt betald ledighet där mamman tar mest, vilket styrs av att en stor del av dessa mammor endast har rätt till ersättning på grundnivå genom att de ännu inte hunnit upparbeta en sjukpenninggrundande inkomst i tillräcklig omfattning. Vårt att notera är att när båda föräldrarna är utlandsfödda, och när bara mamman är utlandsfödd, så är det vanligare att pappan tar en stor del av ledigheten, i 11–13 procent av alla par, att jämföra med omkring fyra procent för de svenskfödda paren och bland par där mamman är svenskfödd och pappan utlandsfödd. En möjlig tolkning är att mamman i dessa fall får en låg ersättning och det är ekonomiskt fördelaktigt för paret att pappan tar en större del av ledigheten.

FIGUR 3. Föräldraledighetsmönster bland föräldrapar med olika ursprung*

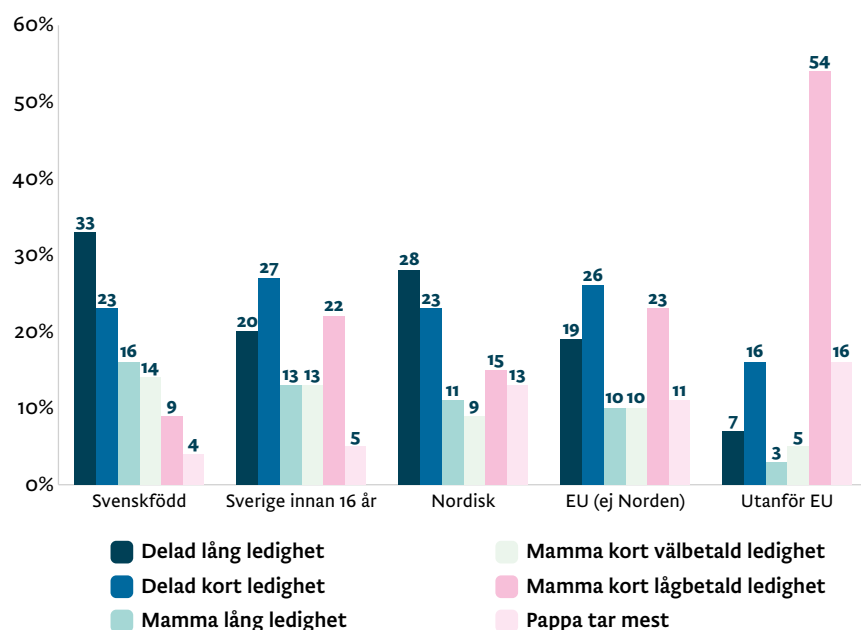
*37 099 föräldrapar som fick barn 2015.

Kort och lågt betald ledighet vanligt vid ursprung i land utanför EU

Ett annat sätt att kategorisera föräldrar är efter vilken del av världen de kommer ifrån och hur länge de varit i Sverige. De som invandrat innan de blir vuxna har ofta liknande möjligheter som svenskfödda, både gällande arbetsmarknad och information om föräldraförsäkringen. Deras preferenser för hur länge de vill att föräldraledigheten ska vara kan dock variera. Bland de som invandrar i vuxen ålder är det troligt att ursprung är av vikt, inte minst relaterat till deras chanser och möjligheter på arbetsmarknaden. De som kommer från andra nordiska länder har ofta ett liknande språk och kan också migrera mellan länderna mycket enklare. För invandrare från andra EU-länder är arbetsmarknaden också mer tillgänglig, och arbetskraftsmigration i EU har i perioder uppmanats. De som kommer från länder utanför EU har en svårare situation dels på grund av språkskillnader och att utbildning kan vara svårare att anpassa till Sverige och gällande hur arbetsmarknaden är reglerad där arbetstillstånd måste sökas. De flesta av de invandrare som kommer från länder utanför EU är flyktingar eller anhöriga till flyktingar.

Vi börjar med att visa en figur som bygger på mammans ursprung och där den första gruppen är de svenskfödda mammorna. I jämförelse med de svenskfödda mammorna finner vi att det bland föräldrapar där mamman kom till Sverige som barn är det vanligare med en kort delad ledighet. En kortare ledighet är också vanligt om mamman kommer från ett EU-land. En längre delad ledighet är vanligare bland par där mamman kommer från ett annat nordiskt land jämfört med par där mamman kommer från annat land än Sverige, men är vanligast bland svenskfödda. Det är särskilt bland par där mamman invandrat från utanför EU som en kort och lågt betald ledighet där mamman tar mest är vanlig, dvs bland dem som har det svårast att integreras på arbetsmarknaden. En sådan typ av ledighet är vanligare för alla par där mamman är utlandsfödd. Att pappan tar ut den större delen av föräldraledigheten är vanligast bland par där mamman är född utanför EU.

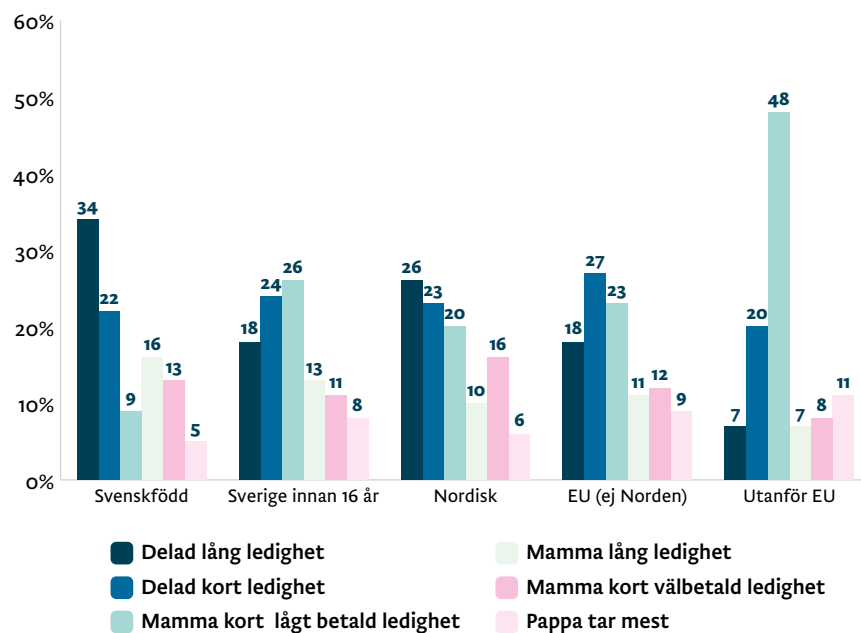
FIGUR 4. Föräldraledighetsmönster bland föräldrapar* grupperade efter mammas ursprung

* 37 099 föräldrapar som fick barn 2015.

När vi i stället utgår från pappans ursprung i figur 5 finner vi också att det är allra vanligast att mamman tar en kort lågt betald ledighet, när pappan kommer från land utanför EU. I övrigt finner vi, såsom när vi tittar på mammas ursprung, att en delad lång ledighet är mindre vanlig för alla grupper med en utlandsfödd pappa i jämförelse med en svenskfödd pappa, även bland de som kom till Sverige under sin barndom.

FIGUR 5. Föräldraledighetsmönster bland föräldrapar* grupperade efter pappans ursprung

* 37 099 föräldrapar som fick barn 2015.

Eftersom mamman allra oftast tar en större del av ledigheten är det lätt att förstå att hennes situation är viktigare för hur föräldraledighetsmönstret ser ut. Vi kommer därför att visa hur mönstret ser ut för de mammor som har olika möjligheter till arbete, dvs de grupper där mamman har olika utbildningsnivå (figur 6 och 7) och när hon har haft en inkomst innan hon blev förälder, antingen en medelinkomst eller hög inkomst året innan barnet föds (figur 8 och 9).

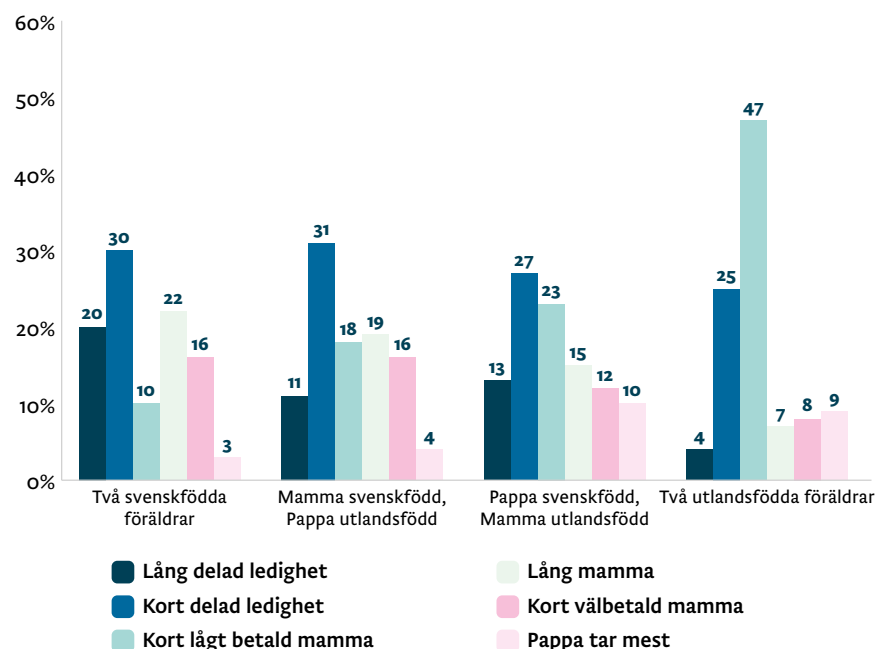
Vi har gjort samma analyser men uppdelat på pappans utbildningsnivå och inkomst. De återfinns i appendix. Generellt kan sägas att liknande mönster uppvisas i dessa figurer.

Möjlighet till förvärvsarbete påverkar föräldraledigheten

Låg utbildningsnivå innebär sämre möjligheter på arbetsmarknaden och mindre vanligt med lång föräldraledighet – även för svenskfödda

Mammor som har gymnasieutbildning som högsta utbildningsnivå (figur 6) har generellt en sämre möjlighet på arbetsmarknaden jämfört med mammor som har eftergymnasial utbildning och det visar sig i att oberoende av ursprung så är det vanligare med en kort ledighet (jämför med figur 7 där par där mamman har högre utbildning visas). Den kortare ledigheten är ofta delad för svenskfödda par samt om en av föräldrarna är utlandsfödd. Men om båda föräldrar är utlandsfödda är den korta ledigheten oftare låg-betald och mamman tar den övervägande delen av ledigheten.

FIGUR 6. Föräldraledighetsmönster bland föräldrapar där mamman har som högst gymnasial utbildning* grupperade efter parets ursprung

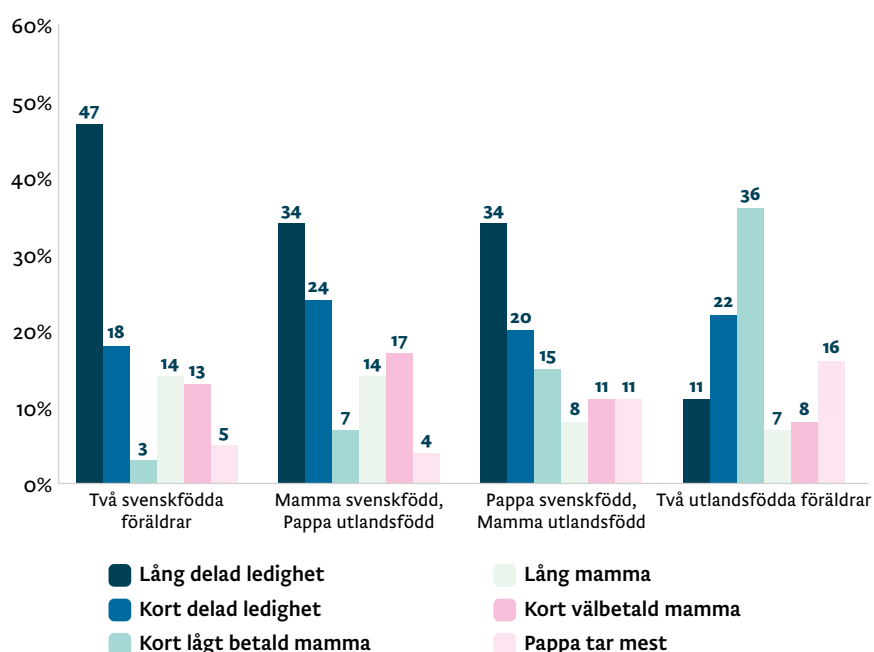

*12 497 föräldrapar som fick barn 2015 där mamman har som högst gymnasial utbildning

Utlandsfödda hänvisas ofta till kort lågt betald ledighet på grund av svårigheter att komma in på arbetsmarknaden – även bland högutbildade

I de föräldrapar där mamman har en eftergymnasial utbildning är det troligt att hon har större möjlighet till arbetsmarknadsanknytning. När vi tittar på föräldrapar där mamman har eftergymnasial utbildning i figur 7 så finner vi oftare en lång delad ledighet, troligen för att föräldraparens ekonomiska möjligheter att förlänga ledigheten med obetalda dagar är större här. I de par där en förälder är utlandsfödd är dock en kort delad ledighet vanligare än bland de svenskfödda paren. De par där båda är utlandsfödda visar även bland denna grupp där mamman har hög utbildning ett mönster av kort lågbetald ledighet där mamman tar mest. Det är här även vanligare att pappan tar mest av ledigheten.

FIGUR 7. Föräldraledighetsmönster bland föräldrapar där mamman har eftergymnasial utbildning* grupperade efter parets ursprung

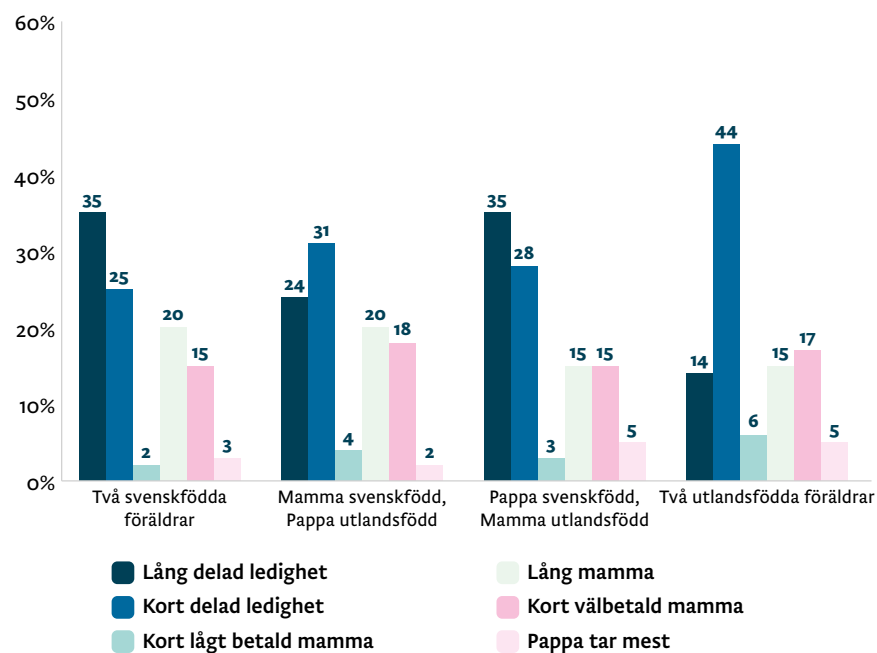
*20 895 föräldrapar som fick barn 2015 där mamman har eftergymnasial utbildning

Vanligare med lång delad ledighet när inkomsten är hög – oavsett ursprung

Om vi i stället vänder blicken mot de föräldrar där vi vet att mamman har en inkomst året innan de får barn är det rimligt att anta att de är mer fria i att lägga upp ledigheten som de vill än de som enbart har ersättning på grundnivå. Vi börjar med att titta på föräldrapar där mamman har en inkomst mellan 2 och 10 prisbasbelopp, som vi kan kalla låg- eller medelinkomst. Dessa mammor får i de flesta fall inkomstrelaterad föräldrapenning men slår inte i taket i socialförsäkringen (figur 8). Vi ser även här att den långa delade välbetalda ledigheten är vanligast bland två svenskfödda föräldrar, men också bland par där pappan är svenskfödd och mamman utlandsfödd.

Den korta välbetalda och delade ledigheten är vanligast när pappan är utlandsfödd och framför allt bland två utlandsfödda föräldrar. Det är möjligt att en mamma som har en låg eller medelinkomst inte har möjlighet att sprida på ledigheten utan att ekonomiska begränsningar är anledningen till den korta ledigheten. Det är också möjligt att dessa mammor väljer att relativt snabbt gå tillbaka i arbete och dela ledigheten med pappan. När mamman har låg eller medelinkomst är det inte vanligt att pappan tar mest av ledigheten i någon av föräldragrupperna, men det är ändå något vanligare när mamman är utlandsfödd.

FIGUR 8. Föräldraledighetsmönster bland föräldrapar där mamman har relativt låg inkomst eller medelinkomst* grupperade efter parets ursprung

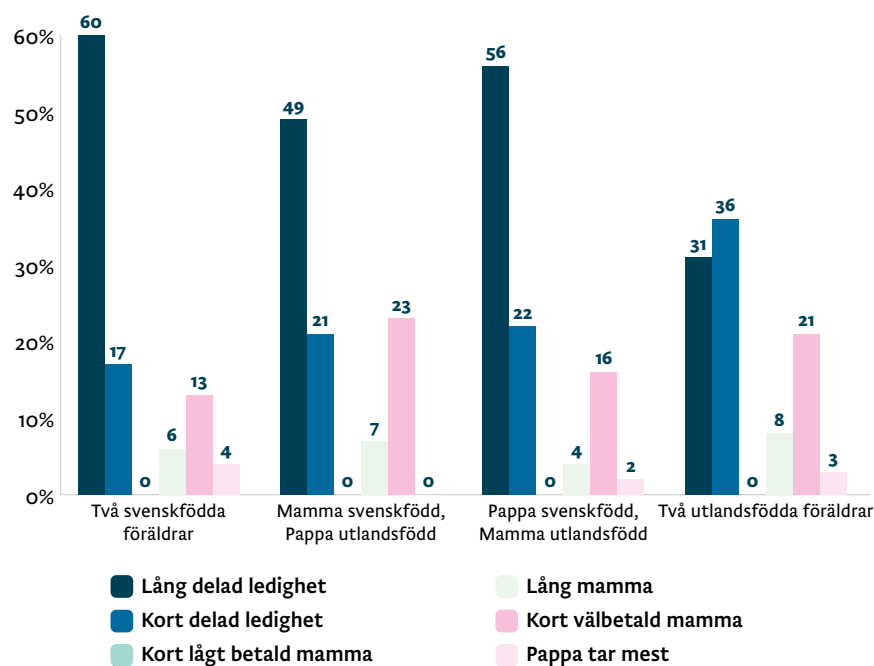

*25 576 föräldrapar som fick barn 2015 där mamman har en årsinkomst mellan 2 och 10 prisbasbelopp.

När mamman har en hög inkomst som slår i socialförsäkringstaket är ekonomiska begränsningar inte lika närvarande och troligen påverkar de val av ledighetsstrategi mindre. I figur 9 tittar vi på de föräldrapar där mamman året innan hon blev förälder hade en relativt hög inkomst som överstiger inkomsttaket i föräldraförsäkringen (över 10 prisbasbelopp). Skillnader mellan grupper med olika ursprung är här mindre, men föräldrapar med två utlandsfödda föräldrar skiljer sig något från de övriga grupperna. I alla grupper av föräldrar där mamman har hög inkomst är det en stor andel som tar en lång delad ledighet (mellan 30 och 60 procent), men det är vanligast bland svenskfödda föräldrar. En kort och delad välbetald ledighet är vanligast bland två utlandsfödda föräldrar. I ingen av grupperna är det här vanligt med lågt betald ledighet vilket beror på att de i nästan alla fall har rätt till inkomstrelaterad ersättning. Men oberoende av ursprung så är mönstret av att mamman tar mest representerat, främst i en kort välbetald ledighet.

Den väsentligaste skillnaden mellan par där mamman har hög inkomst är mellan de svenskfödda föräldrarna som tenderar att vara hemma längre, och utlandsfödda föräldrar som också delar på ledigheten, men oftare är hemma en kortare period.

FIGUR 9. Föräldraledighetsmönster bland föräldrapar där mamman har relativt hög inkomst* grupperade efter parets ursprung

*3 137 föräldrapar som fick barn 2015 där mamman har en årsinkomst över 10 prisbasbelopp.

Vad betyder resultaten och vilka slutsatser kan dras?

Vi kan sammanfatta resultaten med att längden på ledigheten samvarierar med ursprung och att de är särskilt de svenskfödda föräldrarna som sprider på sina föräldraledighetsdagar. Men både utlandsfödda och svenskfödda föräldrar delar på ledigheten, samtidigt som det är vanligare att antingen mamman eller pappan bland de utlandsfödda tar största delen av ledigheten. Att ha en eftergymnasial utbildning och en hög inkomst innan föräldraledigheten används är också viktiga faktorer och vi ser tydligt att bland dessa föräldrar har par där en förälder är utlandsfödd ofta ett föräldraledighetsmönster som är likt det som två svenskfödda föräldrar har.

Det mest framträdande mönstret är att det är de svenskfödda föräldrarna som oftast tar en lång delad ledighet, medan de par där en eller båda föräldrarna invandrat till Sverige lika ofta tar en kort välbetald delad ledighet. Det senare mönstret är det som är mest i linje med familjepolitiken; föräldrar ska kunna använda föräldrapenningen för en tid hemma utan att detta har för stora konsekvenser för familjeekonomin. Främst är det mammas tid utanför arbetsmarknaden som här är kortare, vilket indikerar en på sikt bättre inkomstutveckling, men det innebär också mindre kostnad för arbetsgivare (i minskat antal arbetade timmar) och stat (i uteblivna skattemedel). Dessutom indikerar detta mönster större jämställdhet i paret.

Det är möjligt att skillnaden i längden på ledighet mellan föräldrapar här beror på olika preferenser till tid hemma och att de svenskfödda paren oftare tenderar att vilja ta så långt förvärvsavbrott som är ekonomiskt möjligt, medan föräldrapar med invandrarbakgrund inte lika ofta ser skäl till det. En alternativ anledning till de utlandsfödda parens kortare föräldraledighet kan vara att de inte lika väl känner till olika sätt att använda

försäkringen, att kunskapen om hur man ”sprider på dagarna” inte är lika känd för dem. Skillnaderna kan också bero på skillnader i ekonomiska resurser, olika trygghet på arbetsmarknaden, alltså orsakade av vilka typer av anställningar och positioner föräldern har att komma tillbaka till. När vi undersöker föräldraledigheten hos par där både mammans och/eller pappans utbildning och inkomst är hög är det främst skillnader mellan gruppen av två utlandsfödda föräldrar och de övriga som kvarstår. Vi kan här också relatera till vår andra publikation (SRRD 2024:47) där det är tydligt att skillnaderna mellan par med olika ursprung minskar när vi kontrollerar för inkomst och utbildning.

Men föräldrapar där åtminstone den ena föräldern invandrat tar också oftare en kort ledighet där mamman tar största delen, antingen lågt betald eller med inkomstrelaterad ersättning. Det är också i dessa grupper som pappan oftare tar den största delen av ledigheten, särskilt när han har hög inkomst. En möjlig tolkning här är att föräldrar använder försäkringen utefter sina möjligheter och att den ekonomiska situationen för många är minst lika viktig som frågan om ett jämställt uttag. Föräldrar lagar efter läge och hänsyn tas till hela familjesituationen. Föräldrar tar troligen här hänsyn till både ekonomi, arbetsmarknadskarriär och jämställdhet när de bestämmer uppdelningen av ledigheten.

” Föräldrar lagar efter läge och hänsyn tas till hela familjesituationen. Föräldrar tar troligen här hänsyn till både ekonomi, arbetsmarknadskarriär och jämställdhet när de bestämmer uppdelningen av ledigheten.

Ofta har pappors föräldraledighet varit fokus, särskilt vilka pappor som inte tar ut föräldraledighet och vilka bakgrundsfaktorer och orsaker som kan finnas till det. Den här studien visar att skillnader i uttag mellan könen är fortsatt stora, men vi vill lyfta fram ett antal andra slutsatser som kan dras av studien.

För det första, det är viktigt att titta på föräldrparet då bådaskaraktistik är av vikt för föräldraledighetsmönstret. Det är exempelvis troligt att de svenskfödda mammor som förlänger sin ledighet gör det eftersom båda föräldrarna har relativt hög inkomst och det är ekonomiskt möjligt att ta lång ledighet. Utlandsfödda mammor som tar kort ledighet gör det åtminstone till del för att de inte har samma ekonomiska möjlighet. På samma sätt är det troligt att svenskfödda pappor som tar mycket ledighet när mamman är utlandsfödd gör det för att hennes föräldrapenning är låg.

För det andra, de mönster vi finner indikerar att det som är av vikt för hur föräldraledigheten används är både jämställdhet och ekonomisk jämlikhet, eller snarare brist på dem båda i vissa fall. Mammor dominerar föräldraledigheten i de flesta fall vilket visar på att den traditionella idén om föräldraskap till stor del kvarstår i alla grupper som här undersöks. Men vi tolkar de skillnader vi finner mellan grupperna som konsekvenser av arbetsmarknadssituation, inkomst och ekonomiska möjligheter och begränsningar. För att få större förståelse för hur föräldraledigheten används behöver vi därmed fokusera både på skillnader mellan kön, men också skillnader mellan grupper med olika mycket ekonomiska resurser. När vi undersöker hur föräldraförsäkringen används bör vi alltså titta på skillnader mellan kvinnor och män, mellan olika situation på arbetsmarknaden, familjebildning och möjligen mellan kunskap och förväntning på vad försäkringen ska syfta till. När vi särskilt fokuserar på de utlandsfödda föräldrarna kan användandet indikera integration, både möjligheter och begränsningar.

En tredje slutsats är att valfriheten i att använda föräldraledighet efter familjens önskemål ser mycket olika ut och används olika, för olika grupper av föräldrar. Valfriheten är här en konsekvens av situationen på arbetsmarknaden och för de utlandsfödda föräldrarna är den relaterad till arbetsmarknadsintegration. För alla föräldrar är valfriheten relaterad till position, anställning och lön. I slutändan påverkar detta barns tid med sina föräldrar och om vi finner systematiska variationer för föräldrapar med olika ursprung är det troligt att valfriheten och möjligheten att använda föräldraförsäkringen ser olika ut. Med andra ord, denna studie visar att föräldraförsäkringen används olika, och det är troligt att den är olika tillgänglig för olika grupper av föräldrar i Sverige.

Referenser

- Andersson, Gunnar (2004). Childbearing after Migration: Fertility Patterns of Foreign-born Women in Sweden¹. *International Migration Review*, 38(2), 747-774. <https://doi.org/10.1111/j.1747-7379.2004.tb00216.x>
- Duvander, Ann-Zofie & Viklund, Ida (2020). How long is the parental leave and for whom? An analysis of methodological and policy dimensions of leave length and division in Sweden. *International Journal of Sociology and Social Policy*, 40(5/6):479-494. <https://doi.org/10.1108/IJSSP-06-2019-0108>.
- Duvander, Ann-Zofie, Mussino, Eleonora, & Tervola, Jussi. (2021). Similar negotiations over childcare? A comparative study of fathers' parental leave use in Finland and Sweden, *Societies*, 11(3), 67. <https://doi.org/10.3390/soc11030067>
- Duvander, Ann-Zofie, & Lundqvist, Åsa (2025). Ett svenskt lapptäcke. Föräldraförsäkringen under 50 år. SNS.
- ESO (2011). Sysselsättning för invandrare – en ESO-rapport om arbetsmarknadsintegration Författare: Olli Segendorf, Å. & Teljosuo, T. Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi 2011:5. Finansdepartementet.
- ESO (2018). Tid för integration – en ESO-rapport om flyktingars bakgrund och arbetsmarknadsetablering. Författare: Ruist, J. Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi 2018:3. Finansdepartementet.
- ESO (2018). Lönar sig arbete 2.0? En ESO-rapport med fokus på nyanlända. Författare: Löfbom, E. Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi 2018:2. Finansdepartementet.
- ESO (2021). Försörjning med fördröjning – en ESO-rapport om utrikesfödda kvinnors etablering på arbetsmarknaden. Författare: Landell, E. Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi 2021:7. Finansdepartementet.
- Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1158 av den 20 juni 2019 om balans mellan arbete och privatliv för föräldrar och anhängigvårdare och om upphävande av rådets direktiv 2010/18/EU, EUT L 188/79.
- Fores (2022). Är föräldraförsäkringen jämställd och jämlik? Rapport av Ann-Zofie Duvander. Tankesmedjan Fores.
- Försäkringskassan (2019). Reserverade dagar ökar pappors uttag av föräldrapenning. Korta Analyser 2019:1.
- Försäkringskassan (2024a). Väger mot en mer jämställd föräldradedighet. Möjliga regeländringar för en mer jämställd fördelning av föräldradedigheten. Socialförsäkringsrapport 2024:2.
- Försäkringskassan (2024b). Socialförsäkringen i siffror 2024.
- IFAU (2024). Nyanlända flyktingfamiljers inkomstkällor och deltagande i SFI och förskola
- Vad hände när föräldrapenningen begränsades 2017? Författare: Hall, C., Lindahl, E., Tallås Ahlzén, M., Thoresson, A. Rapport 2024:14
- ISF (2021). Pappor som inte använder föräldrapenningen. En analys av vilka pappor som tar ut noll eller få dagar med föräldrapenning och hur det har förändrats för barn födda åren 1994–2017. ISF granskar och analyserar 2021:12 av Susanne Fahlén och Ann-Zofie Duvander. Inspektionen för

socialförsäkringen.

ISF (2023) Vilka föräldrar använder obetald föräldraledighet? En analys av hur mammor och pappor kombinerar föräldrapenning och obetald föräldraledighet. ISF granskar och analyserar 2023:11 av Susanne Fahlén.

ISF (2024). Har omsorgen om barnen blivit mer jämställd? En analys av tredje reserverade månadens effekt på föräldrars fördelning av föräldraledighet och vab. ISF granskar och analysera 2024:9 av Susanne Fahlén. Inspektionen för socialförsäkringen.

Kil, Tine, Wood, Jonas & Neels, Karel. (2018). Parental leave uptake among migrant and native mothers: Can precarious employment trajectories account for the difference? *Ethnicities* 18: 106–41. <https://doi.org/10.1177/1468796817715292>

Lapuerta, Irene., Baizán Pau. & González, María José. (2011). Individual and institutional constraints: An analysis of parental leave use and duration in Spain. *Population Research and Policy Review* 30 (2011): 185-210. <https://doi.org/10.1007/s11113-010-9185-y>

Marynissen, Leen, Wood, Jonas, & Neels, Karel. (2021). Mothers and Parental Leave in Belgium: Social Inequalities in Eligibility and Uptake. *Social Inclusion* 9(2): 325-337. doi:<https://doi.org/10.17645/si.v9i2.3834>

Mussino, Eleonora & Duvander, Ann-Zofie (2016). Use it or save it? Migration background and parental leave uptake in Sweden. *European Journal of Population* 32(2): 189-210. <https://doi.org/10.1007/s10680-015-9365-x>

Mussino, Eleonora, Duvander, Ann-Zofie, & Ma, Li. (2018a). Does Time Count? Immigrant Fathers' Use of Parental Leave for a First Child in Sweden. *Population-E* 73(2): 363-382. <https://doi.org/10.3917/pope.1802.0363>

Mussino, Eleonora, Duvander, Ann-Zofie, & Tervola, Jussi (2018b). Decomposing the Determinants of Fathers' Parental Leave Use: Evidence from migration between Finland and Sweden. *Journal of European Social Policy* 29(2): 197-212. <https://doi.org/10.1177/0958928718792129>

Mussino, Eleonora & Cantalini, Stefano (2024). Multiple Origins and Multiple Destinations: The Fertility of Immigrant Women in Europe. *Int. Migration & Integration* 25, 911–932 (2024). <https://doi.org/10.1007/s12134-024-01121-4>

OECD. (2018). Settling in 2018. Indicators of immigrant integration. OECD.

SRRD (2024:47). Understanding migrant integration under the lens of family policy use: Parental leave use among migrants in a couple perspective. Författare: Mussino, E., Duvander, A., Kazenin, K. Stockholm Research Reports in Demography. Preprint. <https://doi.org/10.17045/sthlmuni.27222702.v1>

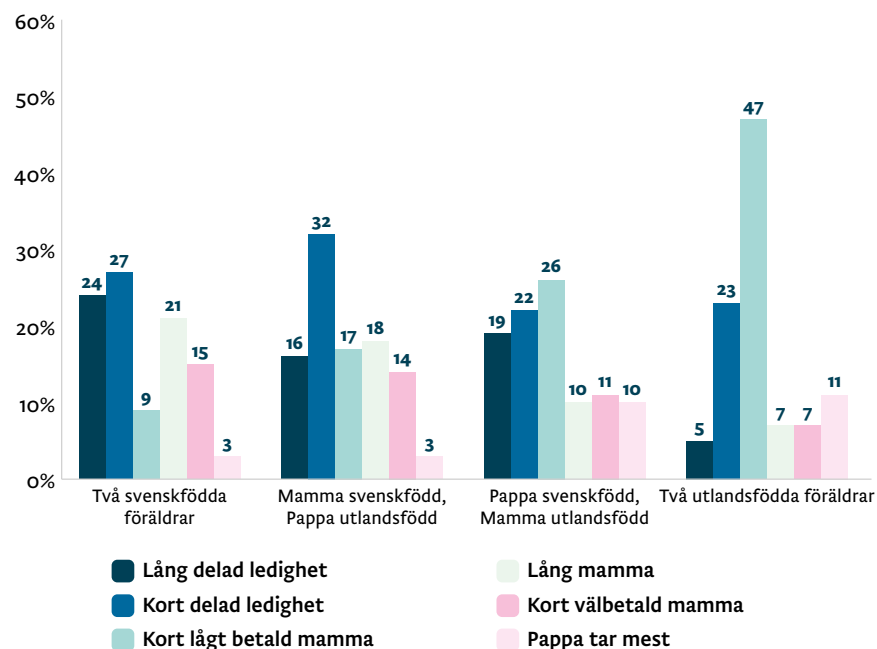
Appendix:

Föräldraledighetsmönster i relation till pappans möjligheter till förvärvsarbete

Ledighetsmönster med avseende på pappors utbildningsnivå liknar de för mammors

Som nämnts är det troligt att mammans situation är viktigare för hur mönstret av ledighet ser ut eftersom hon oftast tar längre ledighet. Men vi har i Sverige ofta fokuserat på pappans situation eftersom det tagits för givet att mamman tar ledighet. Vi vänder nu blicken mot pappans situation och i figur 10 visar vi de föräldrapar där pappan har gymnasial utbildning som högsta utbildningsnivå. Såsom för föräldrapar där mamman har gymnasieutbildning är det här vanligare att föräldrarna delar på en kort ledighet jämfört med när pappan har en eftergymnasial utbildning. Det är också vanligare att mamman tar en kort och lågt betald ledighet om en eller båda föräldrarna är utlandsfödda, särskilt om båda är det.

FIGUR 10. Föräldraledighetsmönster bland föräldrapar där pappan har som högst gymnasial utbildning* grupperade efter parets ursprung

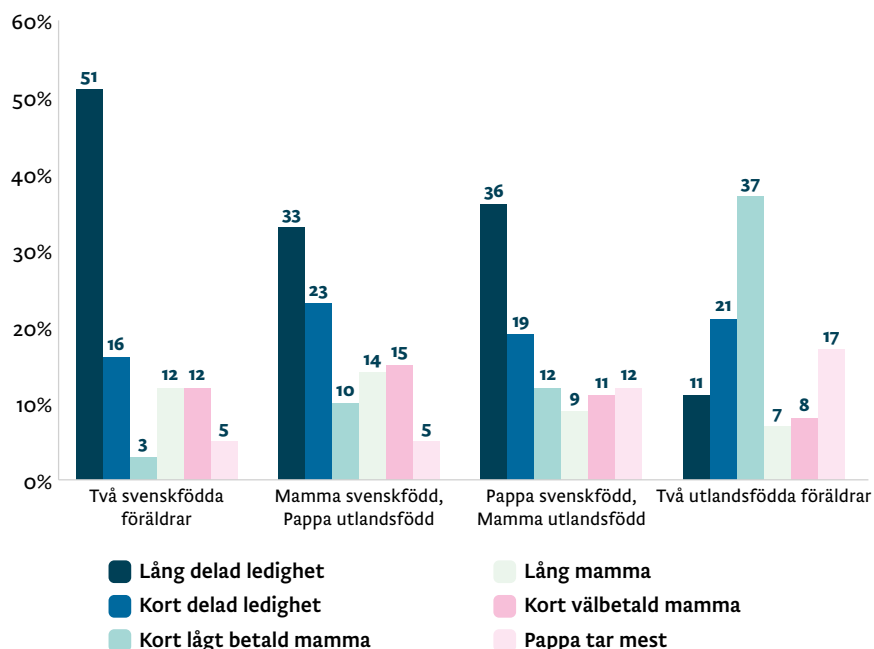

*16 395 föräldrapar som fick barn 2015 där pappan har som högst gymnasial utbildning.

När vi vänder blicken till de par där pappan har eftergymnasial utbildning i figur 11 så borde han i dessa fall ha en god chans till att ha en bra situation på arbetsmarknaden. Vi ser att det är vanligare med en lång delad ledighet här men som i de tidigare uppdelningarna är det även här vanligt bland de utlandsfödda föräldrarna att mamman tar en kort lågt betald ledighet.

När mamman eller båda föräldrarna är utlandsfödda är det vanligare att pappan tar en stor del av ledigheten. En trolig anledning är att dessa pappor får en bättre ersättning än mammorna under ledigheten i dessa föräldrapar.

FIGUR 11. Föräldraledighetsmönster bland föräldrapar där pappan har eftergymnasial utbildning* grupperade efter parets ursprung

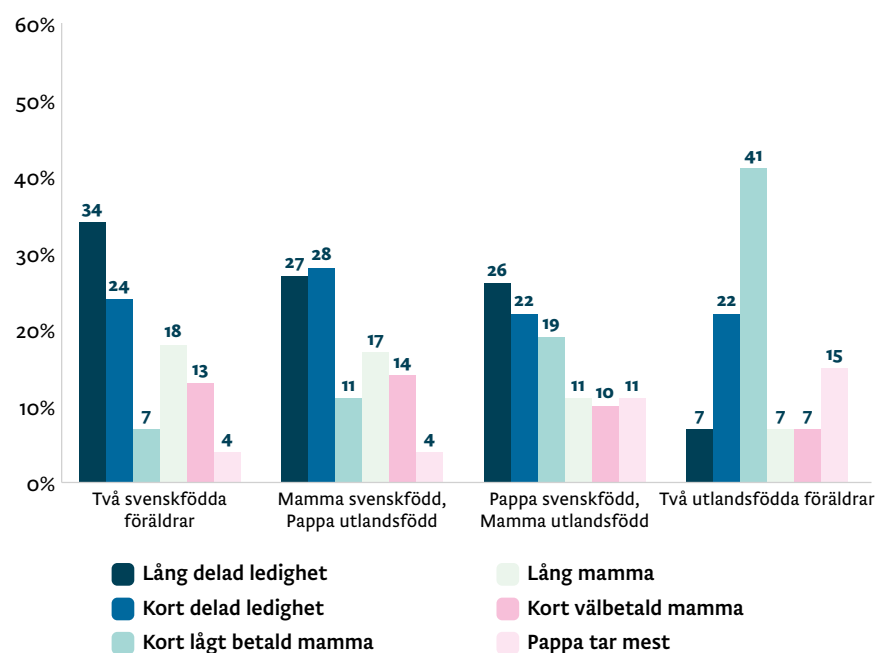

*16 087 föräldrapar som fick barn 2015 där pappan har eftergymnasial utbildning.

Ledighetsmönster med avseende på pappors inkomstnivå liknar de för mammors

När vi vänder blicken till de föräldrapar där pappan har en inkomst mellan 2 och 10 prisbasbelopp i figur 12 är det ungefär lika vanligt med en lång delad ledighet och en kort delad ledighet i alla grupper, även om lång delad fortsatt är vanligast bland de svenskfödda paren. Bland paren där båda föräldrar är utlandsfödda är det också oftare som en kort delad ledighet tas. I övrigt är det bland två utlandsfödda föräldrar vanligt att mamman tar största delen med en kort lågt betald ledighet. Men det är också i denna grupp som pappan oftast tar stor del av ledigheten.

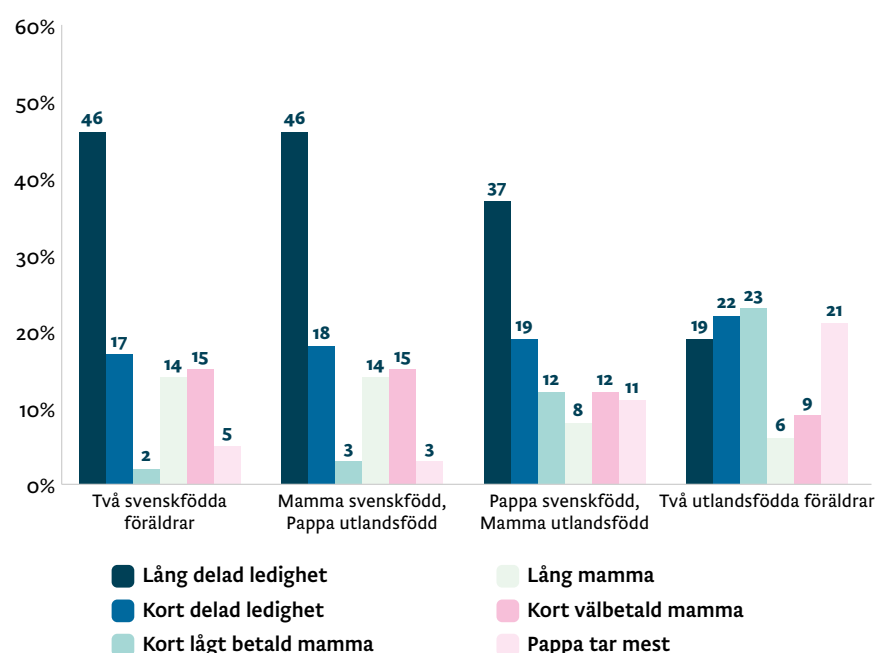
FIGUR 12. Föräldraledighetsmönster bland föräldrapar där pappan har relativt låg inkomst eller medelinkomst* grupperade efter parets ursprung

*24 143 föräldrapar som fick barn 2015 där pappan har en årsinkomst mellan 2 och 10 prisbasbelopp.

Bland de par där pappan har en hög inkomst, dvs över 10 prisbasbelopp året innan de blir föräldrar, vilka visas i figur 13, ser vi det mönster som nu blivit välbekant, att de svenskfödda föräldrarna tar en lång delad ledighet men att det är mindre vanligt bland två utlandsfödda föräldrar och även till viss del när mamman är utlandsfödd. Och att bland de föräldrar där båda föräldrarna är utlandsfödda är det vanligare både med en kort delad ledighet, en lågbetald kort ledighet för mamman, och här särskilt tydligt en ledighet där pappan tar stor del.

FIGUR 13. Föräldraledighetsmönster bland föräldrapar där pappan har relativt hög inkomst* grupperade efter parets ursprung

*7 295 föräldrapar som fick barn 2015 där pappan har en årsinkomst över 10 prisbasbelopp.

Om TCO

TCO är en partipolitiskt fristående centralorganisation som samlar 12 fackförbund med över 1,2 miljoner medlemmar. Vår uppgift är att påverka politiken och samhällsutvecklingen för goda villkor i arbetslivet. TCO-förbundens medlemmar är både välutbildade och professionella yrkesutövare. De jobbar i landets privata tjänste- och industriföretag, kommuner, regioner, kyrka, statliga myndigheter och i den ideella sektorn. Bland yrkesgrupperna finns allt från ingenjörer och journalister till poliser, ekonomer och sjuksköterskor. Över 60 procent av medlemmarna är kvinnor.

Vill du veta mer? Gå in på www.tco.se

Tco

Tjänstemännens centralorganisation
Linnégatan 14, 114 94 Stockholm
Tel 08-782 91 00, tco.se

